

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

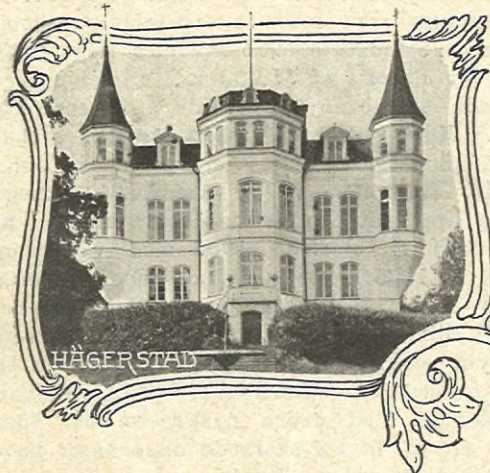




SÖNDAGEN 22 OKTOBER 1911.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

ETT PAR gånger förut — senast 1907 — har Idun, som alltid med vaksamt intresse följer alla vinnningar på den s. k. spinn-sidan, i bild och text framställt slottet Hägerstad under dess omdanande till Ålderdomshem för f. d. familjlärarin-nor. Däremot har den heroiska lilla kvinna, som med mirakulös energi förmått realisera sin djärfva idé att skapa hem åt förut obeaktade hemlösa, icke förut här blifvit presenterad för allmänheten.

Då nu det förtjusande Hägerstad, uppfördt af Hugo Beijer och hans

*En nyskapelse
och dess upphof.*



hustru, född grefvinna Posse till Björnö, redan är fix och färdig tillflykt för rådlösa hemlärarinnor på ålderdomens tröskel och ter sig på en gång så ståtligt, angenämt och hemligt — som fotografierna utvisa — så frågar man ovillkorligt: hur har detta gått till? Hvilken donator har tänkt på de gamla guvernanterna?

Svaret måste gifvas på någon liten spalt. Det handlar icke om några donationer, blott om en kvinnas mod och uthållighet och kärlek till en stor tanke. Personer med erfarenhet af de tomma händernas vanskliga makt skola mellan dessa rader kunna läsa en hel verklighetsroman. Många andra skola icke ens närmelsevis inse, hvad alla dessa af en kvinna på billigt manér utförda färder genom Sveriges städer och industrisam-hällen och alla de sökande stegen eller cykelturerna mellan gårdar och herrgårdar

Bertha Hörnström.

WETTERGREN & KERBER

DIREKTÖR DAN BROSTRÖM

UTSIKT FRÅN HEMMET.

Berschieg 12



STIFTARINNAN I SITT RUM.

innebära af mod, slit och försakelse. Att be folk om pengar — gifs det någon svårare uppgift! Fröken Bertha Hörnström har haft erforderligt mod till detta och fullföljt den stora planen under en rad af år.

De, som utträttat något i humanitetens intresse, ha ofta själfva fått gå lifvets väg med törnen i skorna. Men så ha de också fått blicken skärpt för alla medvandrare, de möta.

Bertha Hörnström växte upp i en talrik familj med mycket begränsade tillgångar. Redan vid 17 års ålder hade hon börjat kampen för tillvaron. Sedan hon genomgått åttaklassigt läroverk i Sverige, insåg hon snart, att vidgade kunskaper utgjorde enda och raka vägen att komma framåt, och hon fullbordade sin utbildning genom studier på fransk och engelsk botten. Efter afslagda offentliga examina i Paris erhöi hon anställning vid franska normalskolor i Troyes och Beauvais. Såväl från dessa platser som från de engelska skolor, där fröken H. sedan verkade som språklärlarinna, har hon hemfört de amplaste intyg om utmärkta förtjänster både som undervisare och personlighet.

Hennes arbete förde henne ju helt naturligt i direkt beröring med hela serier af kvinnor, arbetande på undervisningens fält. Alla kunde ej vara unga.

Hos många hade redan kindens ros bleknat och arbetsoket böjt skuldran. Åtskilliga saknade hem lika fullständigt som kapital. Hvad väntade dem? Detsamma som de redan pröfvat någon tid: försakelse, svält. — Under studietiden i Frankrike hade särskildt en privatlärlarinnas attraktivt smärtfyllda blick gifvit fröken H. en chock. Kamraterna brukade skrattande kalla denna dam "M:lle Skelett". Men den unga svenskan kunde aldrig instämma i löjet. Hon mötte inom kort en svensk m:lle Skelett, och hon började redan förstå att öfverallt, i utlandet såväl som hemma i Sverige, var guvernantens lott på ålderdomen rätt ofta ren tragik.

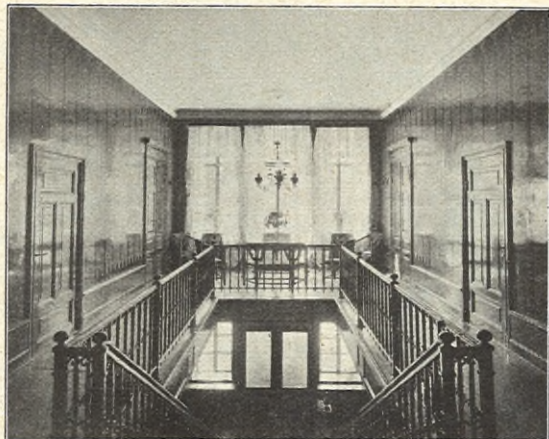


MUSIKSALONGEN.

Återkommen till hemlandet hade hon alltså blicken vidöppen för hvad som gömdes bakom dessa hemlösa försynta tystnad. Somliga kunde icke gå ut vid dagsljus, emedan deras kläder voro för slitna. Somliga hade blott då och då råd till ett varmt middagsmål. Det fanns sådana som hade 2 grader kallt i sitt sofrum, ja, sådana som i fattighus funnit det tak, de ej kunde undvara.

Under en längre sjukdomstid mognade slutligen hos fröken H. planen till ett lifsarbete: att skapa hem för dessa, som åt det ena hemmet efter det andra gifvit sin personlighet för att slutligen själfva stå utan hem.

Våren är ju de stora förhoppningarnas tid par préférence. Den 15 maj 1903, en något frostig vårmorgon, företog Bertha Hörnström sin första vandring för uppnående af det föresatta målet, en vandring på 7 km. och beräknad att räcka några timmar. Hon ville bedja kontraktsprosten Enhörning i Ljusnarsberg om en skriftlig rekommendation. Männe icke fröken H:s tro på den goda saken fick brinna med klar låga, för att hon så där med en gång skulle kunna stämma en logikens man till förmån för det drömda företaget? Prosten skref en rekommendation, den första. Bruksägaren P. Carlberg, Stjernfors, skref den andra, och bruksägaren D. C. Keiller, Wedevåg, den tredje. Med dessa dokument på fickan äfven-



ÖFRE GALLERIET.

tyrade sig fröken H. utan gepäck från trakt till trakt, till fots mil efter mil. Färden utsträcktes till 14 dagar och resultatet var en penningssumma, grundplåten till det blifvande hemmet. Så företogs den ena färden efter den andra. En velociped fick framdeles underlätta mödorna och dessemellan järnvägen.

Händelsevis träffade den, som skrifver dessa rader, på fröken H. i en större stad, där hon som bäst gick omkring, talade, bad och bönföll. Hur går det i det här samhället? var min fråga. "Vore jag inte en dam, kom jag kanske ut litet för fort från somliga kontor," svarade fröken H. småleende, "men så är man dess mer förstående och vänlig på andra."

Då fonden stigit till 10,000 kr., försökte fröken H. intressera några framstående personer för företaget. Professor O. E. Lindberg skref då ett upprop till allmänheten. Nu aflidne generallöjtnant Taube var den förste, som insatte sitt namn, och han följde sedan med varmt intresse företagets utveckling. Hans exempel följdes af landshöfding Palmstierna (nu afliden), professor C. Y. Sahlén m. fl. Med sådana namn under uppropet blefvo bidragen större. På listan syntes stora siffror bredvid de vanliga "listnamnen": Ekman, Dickson, Björnstierna, Francke, Frænckel, v. Hallwyl, Sachs, Hirsch, Wallenberg m. fl.

Pressen omnämde saken med sympati. Mö-



MATSALEN.

ten anordnades, hvarvid fröken H. fick utveckla sakens betydelse, dess vunna framgång o. s. v. Så förgingo åren under fortsatt ihärdigt arbete.

Den 25 augusti 1906 inköptes Hägerstads slott för ett pris af 35,000 kr., ett belopp, insamladt af fröken H. på de föregående tre åren. Köpekontraktet undertecknades af häradshöfdingarna Hjalmar von Sydow och John Lodén, arkitekten R. S. Enblom, fröknarna Maria Lindfeldt och Bertha Hörnström.

Fröken H. startade 1903 med två tomma händer. 1906 är den djärfva planen realiserad och i en oanadt präktig form. Härigenom bevisas tillvaron af tvänne mäktiga faktorer: sällsynt energi å ena sidan och å andra en aldrig tröttnande offervillighet hos en välloftad allmänhet. Med denna nyskapelse har återigen en af lifvets skärande dissonanser jämnats ut i ett mildt ackord.

Slottet undergick sedermera delvis restaurering, hvarvid fröken H. för att spara hemmets kassa stundom måste utföra en hjälpmadams grofgöromål. Utom de präktiga sällskapsrummen innehåller slottet omkring 20 sofrum och en storartad köksafdelning i bottenvåningen.

Trädgård och park utgöra tillsammans en areal af 27 1/2 tunnland.

Man förstår att i detta välinrättade hem ingenting fattas för vinterkvällarnes ombonade ro, och att sommarens friluftslif här bjuder på vågens och lundernas svalka, på fågelkvitter, blomsterprakt och bekväma promenadvägar, som kanske fortsätta in i den drömande skogen.

Materiellt blir pensionär å Hägerstad väl-försedd i den stora matsalen. Också fyller hela slottet sommartiden af resande gäster, som föra med sig fläktar från den värld, där man ännu äflas, till de tröttnade här, som stilla meditera det framfarna. Men i det trygga medvetandet af att nu vara hemma.

Denna vetskap måste för Bertha Hörnström utgöra en fullständig belöning för de årslånga mödorna med deras oro och jäkt mellan fruktan och hopp. GERTRUD RUNCRANTZ.



ETT PENSIONÄRRUM.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.-
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösnr	» 0.12	Lösnr	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 43.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. A. 6147.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. A. 195.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 8859. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser
25 öre efter text.	debiteras 50 öre med
30 öre å textside.	20 % förhöjning å sär-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	skild begärd plats.



DE KVINNliga GYMNASTERNAS STYRELSE.

Stående fr. v. till h.: gymnastikdirektörerna Sigrd Hellström, Mia Schannong, Signild Arpi, Elin Odencrants
Sittande fr. v. till h.: Ester Svalling, Anna Lundberg, sekr. och kassaförv., Hedvig Malmström, ordf., Louise von Bahr, v. ordf., och Maria Palmquist. A. Blomberg foto.

Kvinnorna vid Olympiska spelen.

BORTA PÅ IDROTTSPLATSEN resa sig Stadions stolta murar, ett synligt tecken att vi närma oss slutet af den femte Olympiaden, och att Stockholm snart skall vara medelpunkten för hela världens idrottsintresse och de stora täflingar äga rum, där världsmästerskapen vinnas och lagerkransarna utdelas.

Olympiska spelen äro i öfverväldigande grad en den manliga styrkans apoteos, och endast i en täflingsgren, simningen, äga kvinnorna att deltaga.

Det första tecknet på att kvinnorna vilja hysa något intresse och ha några insatser att göra vid de olympiska spelen kommer emellertid ej från simmerskorna, men från de kvinnliga gymnasterna, som väl ej kunna deltaga i någon täflan, men som ämna begagna sig af sin rätt att anordna en uppvisning i den klassiska Lingska gymnastiken.

Det är med glädje man hälsar nyheten om att de kvinnliga gymnasterna redan organiserat sig för att värdigt förbereda sig till denna uppvisning, ty skulle väl svenska kvinnor hålla sig borta, när den stora kraftmätningen står just i det land, där gymnastikens renässans skedde, och där man har de stoltaste traditionerna att vårda!

Redan i våras tillsattes en interimsstyrelse för att förbereda denna organisation, och så bra hade den lyckats utföra sitt uppdrag och en så god jordmån fann den, att när ett möte i början af oktober utlystes, en skara af flera hundra kvinnliga gymnaster och andra intresserade infunno sig och en förening för de kvinnliga gymnasternas deltagande i de olympiska spelen kunde bildas med öfver 150 medlemmar.

Men icke blott Stockholm utan äfven landsorten har intresserats för saken, och på styrelsens skrivelser till olika gymnastikföreningar i landsorten med uppmaning att börja träna med det mål för ögonen att bli representerade vid den stora uppvisningen, ha inkommit svar, som vittna om ett varmt intresse.

I dagarne kommer föreningen att ånyo sammanträda i Stockholm, sedan styrelsen förberedt en del ärenden, och därpå komma öfningarna att börja — nu så länge endast en eller två gånger i veckan — med stockholmstruppen. Utom de många examinerade gymnaster, som finnas här, äga de kvinnliga gymnastiksällskapen många goda amatörer, som komma att deltaga i öfningarna.

Den slutliga truppen kommer antagligen att hålla omkring ett femtiotal, den skall uttagas först på vårsidan och bestå af bokstafligen hela landets dugligaste kvinnliga krafter på området. Samöfningar komma sedan att begynna på skarpen och fortsätta ända till den dag, då det gäller för den svenska gymnastiken att befästa sin gamla ställning som den bästa i världen.

Årets tolf kapitel.

Decemberpristäflingen, den sista för året, har till ämne:

Original eller kopia?

Ett kapitel om damernas omstridda förmåga af själfständigt konstnärligt skapande.

Här gäller det att uttala det vägande ordet i en tvistig fråga, som är århundraden gammal. Vi uppmana till lifligt deltagande i pristäflingen, då det är af stort intresse att afläsa den allmänna opinionens hållning i våra dagar. Täflingsskrifter, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikeltäfling*, samt åtföljda af författarens fullständiga namn och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af *Idun senast den 31 oktober 1911*. För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af *Iduns* decembernummer.

“Profetissan.”

En silhuett af Birger Sjödin.

DEN SISTA FLÖJTTONEN från orgeln flög ännu med det lättaste kvitter under kyrkhvalfvet, när “Profetissan” steg upp ur sin bänk. Hon sträckte händerna ifrån sig, vred sig med små hetsiga rörelser än från den ena än till den andra sidan. Ögonen fattades af kramp och en ström af ord for i kväfdt mummel öfver hennes läppar.

Det var knappt ett enda af de många nedböjda hufvudena, som förvånadt höjde sig mot henne. Man var van vid allt detta, hon stod ju där hvar söndag. På sin höjd väckte hon litet föraktfull uppmärksamhet, om det någon gång kom öfver henne, så att hon steg upp och började sitt mummel midt under predikan. Men då skyndade kyrkvaktaren genast dit och förde henne ur kyrkan.

Människorna strömmade ut.

“Profetissan” var den sista. Hon gick som i drömmen, det enda som vittnade om hennes upprördhet nyss voro svettepärlorna vid hårfästet och händerna — de vredde fortfarande näsduken till en hård skruf.

Sakta gick hon nedför kyrkbron. Hon smög sig intill de sträfva murarna, gled längs efter dem. På detta sätt kunde hon gå kyrkan rundt flere gånger.

Barnen kröpo skrämtdt in i kjolarna på sina mödrar, och alla visste de att berätta:

— Nu går hon så där sju hvarf och nämner djävulens namn. Och klockan tolf i natt har hon då makten att krypa genom nyckelhålet och tala med djävulen under korset vid altarringen.

Men “Profetissan” såg inga rädda blickar, hörde inga menande ord. Ur väggarnas stenar brusade tusende röster. De fyllde henne med sitt jubel, gjorde vägen hem efter de trånga och krokiga gatorna helt lätt att vandra.

*

Det började för henne med en kväll.

Hon hade satt sig till ro i soffan och tändt lampan. Där borta på spisen puttrade muntert en kaffepanna. Hvad allt var lugnt och skönt! Hon såg så förtröstanfullt mot de återstående dagarna af sitt lif. Hennes husbonde, som dött för en tid sedan, hade kommit ihåg henne i sitt testamente med en summa, alldeles tillräcklig för hennes behof. Rummet, hon hyrt, var ju riktigt bra nu sen man reparerat det. Fastän det låg i jordväningen såg det ut, som om väggarna ej alls skulle fukta. Människorna i huset voro snälla — hon hade fått lof till och med att ha litet potatis och rotsaker tillsammans med en annan hyresgäst i mellankällaren. Fruen hade hon mött i trappan här om da'n, och hon hade frågat både om hon trufdes och hur hon mädde.

Hon tog glasögonen ur fodralet och satte dem på sig. Skulle hon inte se på den där boken hon fått till minne? Den låg i byrålådan, hon visste nog, hon hade gömt den så försiktigt under en hög linne.

Hon lade den framför sig. Sakta vände hon ett för ett af de spröda gula bladen i *Then Heliga Calendern*. Uppmärksamt betraktade hon stälticken — så vackra de voro, afbildade nästan alla Mästaren och lärjungarna. Hvad de ändå måtte ha känt sig lyckliga, som finga gå med Honom, tala och röra vid Honom! Hon ryste af lycka, när hon tänkte på om hon själf varit där och fått en blick ur Hans ögon.

KLÄDNINGAR

som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 3. per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

SÅNGERNA · OM · HEMMET

Af.
Oscar.
Stjerne.



XIV.
Så delen
med...

HUR MORGONSOLEN sken kring faders-
huset!
När allt blir mörkt, den skiner ännu varm,
och ännu väl i världens vilda larm
från hemmets björk jag hör det lugna
suset.

En helgedom jag äger i min barm
från barndomstid. Där tändes kärleksljuset
blott klarare, när allt blir mörkt och fruset,
och själen vid dess flamma värmes varm.

Kring allt jag minns det står ett sällsamt
sken:
kring täppans äppelblom, från glöd på
härden,
kring grönklädd äng, från röda lingonhag,
från ömma blickars ljus i skumma drag —
ack, kära ögon slocknat längesen,
men lysa ännu mildt min väg i världen.

Och summan af min sång, mitt hjärtas tal:
Den allra bästa skatt, som ödet sänder,
en lycklig barndoms hågkomst är. Den
tänder
en evig sol i sorgens dunkla dal.

Och när vi digna under bittra kval
och svedas sakta på vår ångers bränder,
vi minnas ännu milda modershänder
med smekning tröstande och ljuf och sval.

Då finner ögat än en lycklig blund,
och stärkt man går på nytt till nya strider,
till nya segrar, nederlag och sår.
Ty den blir aldrig ödelagd i grund,
och den har alltid bot i allt han lider,
som minns en moders kärlek, kyss och tår.

*

Men ni, som helig moderskärlek njutit
att minnas än i ålderns dagar sena,
och ni, som älskat, ni med blod som flutit
att sig med älskadt blod i fröjd förena,
ja ni, som egna barn till bröstet slutit
och känt mot kinden barnakysisar rena: —

Se, det gifs små, som ingenting förbrutit,
som kastats öfvergifna ut af ödet,
små plantor trånande till solsken finnas.
Så delen med er då af öfverflödet
och gen dem kärlek, kärlek, ej blott brödet,
gen dem en glimt af sol, af hem att minnas!

Hon bläddrade varsamt längre. När hon såg S:t Veronica med Mästarens törnehufvud mot duken, sprungo tårarna fram i ögonen. Hon var nästan blind af gråt, när hon lade samman boken för att ordna lite till kvälls. Synen följde henne in i sömnen.

Det blef hennes käraste att sitta så afton efter afton, långt in på nätterna ibland. Bilderna gjorde bibelns ord så lefvande. Hon såg alldeles tydligt lärjungarna och Mästaren, då de gingo vid sjön eller delade ut bröden och fiskarne — så snabbt allt växte och skiftades ur deras händer! Hon hörde tonfallet af deras stämmor, ej fjärran utan tätt inpå, inne i rummet. Hon blef ej alls förvånad öfver detta.

— Det är därför att jag nu kommit i ro och riktigt kan begrunda, tänkte hon.

Så småningom skilde sig två ur lärjungeskaran och kommo henne närmast. Det var Lukas och Johannes.

Lukas hade så goda ögon trots brynens burr och de yfviga hvita hårmassorna. Det stora oxhufvudet bredvid honom på bilden kom henne att tänka sig, att han kanske ägde en liten landtgård. Där gick han omkring i en grof, vid rock, gräfde och sådde, skördade och tröskade. Så snart han visade sig, kom hunden farande med långa språng och smekte hans hand, oxen råmade utanför stängslet och ville föras in, husdufvorna kuttrade och plockade i hans spår.

Men längtan kom öfver honom, längtan efter Mästaren. Då stängde han sin dörr, klädde sig i sin hvita mantel och begaf sig bort. Hans ögon lyste, när han långt på afstånd fick syn på den kända skaran och gestalten med strålkranen öfver hufvudet. När dagen var slut och de predikat för skarorna — kanske gingo de då gemensamt till hans lilla gård? Mästaren satte sig på den svala och löfklädda bron. Och medan kvällen föll, talade Han stilla till lärjungarna vid sina fötter.

Kanske älskade hon Johannes mest. Hon förstod så godt, hur han kunnat komma Mästarens hjärta närmast. Han var blid och vek, hvitare och mjukare än ull i kinderna — att få stryka dem ett ögonblick med sin knotiga hand eller hålla en af hans silkeslockar mellan fingrarna! Hon undrade ofta öfver bilden och allt som var på den: fjädern, dunklet, skålen med ormen! Till slut tyckte hon, att hon visste, hur det kunde ha varit...

Han gick väl efter en hvit flod, ögonen hade han sänkt mot marken. Plötsligt hettade det till genom honom, blicken blef djup och glittrande, han höjde i lycka armarna mot skyn. Då flög örnen ner med en glänsande fjäder från himmelen, satte en rulle i hans hand. Omkring honom steg en vägg af blått dunkel för att han skulle få ro. En flat klippa blef hans bord, en annan hans stol, och medan det brusade i luften blefvo hans drömmar och syner ord, som tindrade i guldskrift längs rullens rader. Han var helt inne i sitt, märkte ej att en — ovän eller kanske var det djävulen själf? — satte skålen med den giftiga ormen bredvid honom.

Hur kunde någon vilja göra honom ondt!

Hon stirrar på det lyfta ormhufvudet, tills det börjar vaggas. Nu söker det sig öfver skålkanten — se, så glittrande hemska ögonen äro! Gadden, hur den dallrar och svänger af lystnad efter hans hvita hull! Nu drar hela kroppen upp sig i en vindling. Fjällen skimra stygt. Halsen kröker sig. Nu! — Men då sträcker hon ut sin hand. Blundande kramar hon ormens hufvud mellan sina fingrar. Stjärten slingrar sig kring hennes handled, hon släpper dock ej, fastän hon känner gadden



Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

PÄRMAR
till IDUN 1909 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldrök kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

tränga genom huden och köttet. Hon vaknar till. Så underligt — ingen smärta ändå, bara en strålning af feber uteder hvarje nerv.

En stormnatt låg hon vaken. Det smällde och skallrade i hela den stora gården, så att hon måste stiga upp. Hon tyckte sig vara själskrifven vakterska, eftersom hon hade lägst till, gick därför ut och såg efter, att bakdörren var låst. Hon tordes knappt sticka hufvudet genom farstudörren — tänk om någon af de unga oförståndiga herrarne i andra våningen kastat glödande tändstickor efter sig? Hon sökte i hvar vrå. När hon var inne igen, vågade hon ej lägga sig, utan kröp ihop i sin schal och beslöt vaka.

Som vanligt blef Calendern hennes sällskap. Denna gång läste hon också om martyrerne.

Andedräkten stockades i hennes bröst. Hjärtat började brinna feberhett. Hela denna värld af blod och tårar lefde tätt intill hennes syn — om hon kunde krypa ditin, torka blodet från ett enda plågadt hufvud!

Där äro De fyratio martyrer i Sebastii!

Med strålände ögon vänta de sina plågåre.

Nu komma knektarna, deras grymma läppar skratta, vapnen och hjälmkammarna glimta kalla som natten. Under hån och rop rycka de af de fyratio deras kläder, stöta dem nakna ner i dammen, som varit stel af is men huggits upp. De hissna ett ögonblick — men blott ett ögonblick. Isen, så den gnager dem! Bloddroppar falla i rödt skimmer, stelna och falla igen som pärlor. Inte ett ljud af klagan! De söka blott hvarandras händer, liksom för att få känna den kraft, som uppehåller dem, samtidigt ila genom dem alla.

En af dem höjer sin stämma:

— Vinterstormen är bitter men paradiset ljufdigt. Hvad är en natt mot evigheten? Fyratio hafva vi beträdd denna stridsplats, fyratio skola vi ock krönas inför Lammets strålände tron.

Nu brast hennes gråt lös, hon sjönk ner på knä. Hela hennes lif tycktes henne som ett brott. Hur ofta hade hon icke klagat öfver sina små krämpor! Hvad betydde de mot allt detta! Hur mycket ville hon offra? Kunde hon göra som den mor, hvilken själf stödde sin vacklande son på vägen till bålet, för att han ej skulle fattas i den krets, som var redo att mottaga martyrkronan?

Hon pressade knäna mot golfvet. Skönt att känna de hårda kvistarna gnaga dem! Hela hennes varelse blef ett glupande hål, där ropade starka stämmor: mer smärta, mer, mer! Krypande drog hon sig ut i källarsvalen, smög sig tätt till stengolfvet. Kölden slog öfver i feber, läpparna rödde sig i bön, hon visste ej om hvad, det flammade för ögonen som om hon allt för länge stirrat mot något outhärdligt strålände. Hon smälte samman med stormbruset, lyftes hissande högre och högre. Ett ögonblick stod himmelen remnad och hvit och hon skådade Härligheten — —

Från denna stund var hon själf en af dem, som ledo för Kristi sak. Hon var ibland dem inne i katakombernas trånga grottor, hennes sång och pris steg i himmelsk extas med deras, fackelröken smekte hennes ögon till ständig gråt. Hon hörde dem till ej endast i samma jubel och längtan, hon var af samma kött och blod. Där virades en syster i nät och kastades öfver arenan på tjurhorn, där krossades en broders lemman och hufvud, där slungades hennes eget barn som en boll mot knektarnas sträckta lansspetsar. —

Hon drömde ofta, att hon var i en öken.

Hon satt på den brinnande sanden, kände



SLAGET VID LANDSKRONA den 14 juli 1677 har nu hugfästs genom en minnessten, som för några dagar sedan högtidligen afläcktes vid Billeberga. Vi meddela här en afbildning af stenen efter en fotografi, tagen af fotograf Carl Christersson i Landskrona.

hettan slå i vågor genom kroppen. Sandtoppar reste sig rundt omkring med glimtar af en blodröd sol öfverst, och himlen var en svafvelgul båge.

Plötsligt började marken darra. En stoftpelare yrde upp och föll tillbaka. Sandstråk, som legat jämna och lugna, rödde sig oroligt, det var som om en jätteorm med tandad kam efter ryggen krupit därinunder.

Marken klöfs itu, ur remnan steg ett fasansfullt följ.

I spetsen red Örlig på sin långhåriga hingst. Ridschabraket var fläckigt af blod, kanternas vilddjursklor rasslade torrt vid hvar slag af hästens järnhofvar. Rak och orörlig satt han, örnäbben krökte sig öfver hans sammanbitna mun, ögonen skuro hvasst, utan ett blänkande, genom rymden. När han svängde sitt svärd, strimmades himmeln djupröd, blod dröp alljämt efter svärdsräfflan och fram vid spetsen. Tätt bakom red Pest. Han satt hophukad, med hästmanen lindad kring fingrarna, skuggan af hans gula hufvud lyste igenom kroppens smärta höljen. I dunstmolnet öfver hans axlar flaxade korparna. Tistlar vuxo upp i hans väg men brändes lika fort ned till aska, luften vardt svart af hans andedräkt. Därefter rad vid rad deras följesvenner.

— Hvart går nu deras färd, tänkte hon. —

Som svar fälldes den bloddrypande svärds-spetsen rätt fram. Vid synranden steg en stad upp. Hon kände den väl — det var den hon själf bodde och lefde i.

När hon vaknade var drömmen bortblåst. Men en underlig fasa höll henne lam. Hon lagade sin mat, kokade sitt kaffe — allt skedde helt mekaniskt och dödt. Ibland skymtade en förvirrad bild för synen. Hon kunde se den mot muren, mot fönstret, i taket. En aning sade henne hvad det var — så försvann alltsammans, lämnande bara sin eggande ängslan kvar.

Men mot aftonen, allteftersom mörkret tätnade, klarnade hennes dröm. Hon kände sig

fyllas af en mäktig och stark anda. Hon måste ut, varna människorna, förmå dem att lyssna.

Därute drömde husen under sina träd. Man röddes under skratt och stog på gatorna. Öfver taken flammade skuggan af den annalkande faran. Såg då ingen?

Hon sprang, tog den närmaste i armen. Hon var nära att kvävas — nu skulle hon ju få ord åt allt! Men inte ett ljud kom öfver läpparna. Hon stod förvriden och stum med handen mot bröstet.

Ett par kalla ögon betraktade henne, förvånadt först, så med misstänksamhet, nästan afsky. Armen ryckte sig lös ur hennes grepp — hon hörde stegen dö bort och försvinna.

Då löstes hennes band igen. Höga och starka ord formades inom henne, de väntade bara på en lyssnande.

Hon smög sig efter ett festklädt sällskap. Dörrar smällde upp, trappor glänste men alljämt var hon efter. Hon drömde: därinne i festsalen skulle man stå tätt omkring henne. Och hon skulle predika med armarna högt lyfta.

Någon hejdade henne. Hon fångade en blick — den släckte som ett vatten. Hon var glad att få smyga sig bort.

Hon följde en tiggares slamrande krycka. Hur skulle icke hans ansikte lysa upp och darra, när hon förtalte honom allt hon visste! Men det skäggiga gubbansiktet blef helt förtrytamt öfver att se in i ett annat, som tycktes honom rynkigare och fattigare än hans eget. Och snart voro slagen från hans krycksko det svagaste dropp vid slutet af en skum gränd.

Hon kröp efter husraderna, hem. Hon kände sig trött och tom. Gårdarna syntes henne svarta som askpålar, fönstren döda och håliga; människorna voro skuggor, som flydde öfverallt.

— Det är för stort, därför kan jag inte bära det, tänkte hon. Aldrig skall jag få säga hvad jag ser och vet. —

Men så bröt det fram i jubel, med bloss och lågor bröt det fram:

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 Kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mönsteraffären "Chic".

En gång skulle hon sitta som på en pelare, se människohufvuden tätt, tätt omkring sig. Då brusto ej orden som bubblor på läpparna. Högre och klarare ljödo de än kläpparnas slag mot kyrkmalmen. Och staden skulle lyftas från sin grund, höjas uppåt skyn som en offergåfva åt Herran.

Det var efter aftonsången.

Hon satte sig på stenbänken bakom kyrkan för att följa släckningen därinne, se den sista lilla rutan glimma klart och sedan slockna. När kyrkvaktaren kom ut och slog igen den tunga bakporten efter sig, gick hon in i tornet, kröp ihop på ett trappsteg och lyssnade till klockornas brus nerigenom den trånga gången. Så blef det också tyst däruppe. Ringarens järnskodda klackar skrapade på den sista afsatsen.

Hon tog vägen nerför kyrkbacken. Höstblåsten förde henne nästan bort, så tunn och liten var hon. Den var också så stark denna kväll. Träden sträckte sina svartnade skeletthänder ur jorden och piskade i förtviflan himmeln, gatorna lyfte sig som gungande skeppsdeck.

Nere vid kanalen var det stilla. De många bodarna satte sina stadiga ryggar mot ovädret och hejdade det. Vattnet var nästan lugnt, bara svartare än eljes. Några ljusstänk hade spunnit en bro från bank till bank.

Hon var helt glad åt trädgårdssoffan därinne i snåret, ty hon kände sig så trött i benen, trött i hela kroppen förresten. Men hon skulle ej dröja länge, bara hvila ett tag, sen gå hem igen.

Hon virade näsduken många hvarf om psalmboken, knäppte händerna fast om alltsammans.

Så trött hon varit också de sista veckorna! Om morgonen kände hon sig mer slut än om hon ej fått en blund på hela natten. Då hon såg sig i spegeln, vardt hon nästan rädd. En bred svart rand kring ögonen, som sutto långt inne. Förde hon ansiktshuden till ett veck, kunde det dröja en kvart, innan det slätade ut sig.

— Det är som om jag åldrats mera på de två sista åren än på de andra sjuttio tillsammans, tänkte hon. —

Hon makade litet på fingervanten. Nu hade hon ju det ändå så bra, fick äta i lugn och ro, sofva från kväll till morgon utan att någon sade ett ord.

Dock — hvad gjorde det, att man var trött! När andan kom öfver en, lyftes man af starka armar från jorden. Då kände man sig kraftig nog att bära det tyngsta. Men det var ju den, som varit borta så länge nu.

Hur kunde hon då vara annat än olycklig?

Hon förmådde ej hålla mot ett litet stöande. Händerna kommo nervöst i gång öfver hvarandra.

Nätternas drömmar voro så kalla. Hade hon ej drömt, att hennes rum varit en askhög, själf hade hon naken och darrande stått på de förkolnade bränderna? Hade hon ej sett Gud som en knotig och ålderdomsbruten gubbe med papperskrona på hufvudet och stoppade refvor i manteln? Hade Han inte vändt sig mot henne med ett leende, tröttare än hennes eget?

— Det är djäfvulen som frestar mig, tänkte hon. Han vill få mig att vackla. —

Eller var det Gud, som med detta ville visa, att Han nu tagit sin anda ifrån henne? För att hon skulle ana djupet af den nåd, Han gjutit öfver henne? Och fördubblas i ödmjukhet och bön?

Å, om hon bara ännu en gång kunde få känna Hans närhet!

Bönens eld brann klar inom henne. Men den brann utan att lyfta, sved utan att ge vingar.

Synd och skuld växte af intet. Hon njöt att sarga sitt hjärta. Så samlade hon sig åter i ett: bara ännu en gång!

Med ens genombäfvades hon af hissande lycka. Krampen kom i hennes lemmar, nerverna darrade som för grepp af hårda händer. Här var ju redan allt hon bad om!

Hon böjde sig uppåt.

Där var skyar, som brusto in i större och mer blånande. Harpslag susade som dropp af regn och svall af mäktiga vatten, där var brus af röster och strålar af vingar. Se Kristi kors! Nej inte längre ett kors! Ett grönt värträd var det med doftande skott och rankor af hvita blommor.

Hon kände blott ett: nu ville hon aldrig lämna detta mer. Nu skulle hon trycka sig tätt intill det.

Var det inte en strålande väg därborta?

Med ögonen alltjämt uppåt steg hon ner på den glittrande vattengatan för att nå sin åter öppnade himmel.



MATHILDA SUNDVALL. J. SORBON FOTO.

En duktig 100-åring.

ISÖDERTÄLJE lefver en gammal fröken, Mathilda Sundvall, som nyligen fyllde 100 år och är stadens äldsta invånare. Den gamla damen är synnerligen lefnadsfrisk och af ett muntert lynne, grundlagdt under ett långt lif af förnöjsamhet och pliktroget arbete.

Sekeldagen var hon föremål för blomsterhyllningar, besök och uppvaktningar i det oändliga.

Ett särdeles stämningsfullt moment, hvilket sent torde glömmas af de gäster, som närvaro, var då bankkamrer J. Wallin framträdde och — belyst af 100 små ljus tända på en gång till 100-årsbarnets ära — höll ett varmhjärtadt och intressant anförande för fröken Sundvall.

Frid och ro, höstsol och varma leenden, beundran för kraft och hälsa och seghet och icke så litet undran öfver detta i all sin bräcklighet starka människobarn från den tid, då "sekklet var ungt", omgaf den gamla, som själf tycktes vara den mest belättna af alla. Med ett gladt och förhoppningsfullt handslag hälsade fröken S. sina gäster till afsked och orden ljödo: "Välkomna hit igen!" Ja, kanske ännu i flera år, hvem vet!

TIZIANS SKÖNA och strålande unga kvinna, som bär det fyllda fatet in i gästbuds-salen, är en lycklig symbol för de känslor en verklig kokbok bör uppväcka: dem af outtömliga förråd, af rika möjligheter, lätt möda och tunga bord. Hon kommer också nu med hela Elisabeth Östmans husmoderliga visdom i famnen, eller rättare den del af denna visdom, som bekvämligen får rum på 526 sidor mellan två pärmar.

Många af Iduns läsarinor känna Iduns redan i 14,000 exemplar spridda kokbok, som nu i dagarna utkommit komplett, alla känna redaktisen af Köksalmanackan och Hjälpredan och våga säkerligen anförtro sina lif och sin lycka i hennes händer, när de börja vandringen i de kulinariska irrgångarna.

Bland de mer än tusen recepten påpeka vi särskildt afdelningen för frukost- och mellanrätter, som är en nyhet i sitt slag och bör bli en stor hjälp för mindre erfarna husmodrar. På den moderna matsedeln spela ju mellanrätterna en betydelsefull roll. Efter soppor, fiskrätter, såser, köttkrämer, fågel, garnityr och birätter till fisk och kött, mjöl-, gryn- och efterrätter komma afdelningar för bakning, karamellkokning och konservering. Till slut får man en kurs i servettbrytning och dukning.

Iduns kokbok kostar inbunden endast kr. 5: 50, ett i betraktande af det rika innehållet och de många färglagda planscherna öfver kött, fisk, svamp och grönsaker samt öfriga illustrationer, synnerligen lågt pris. I medelklasshemmen af alla nyanser bör den bli husmoderns outhärliga uppslagsbok.

De gamlas dag.

ÄLDRINGARNA ha haft tur: en solig höstväderlek och lifligt deltagande i "dagen" från stockholmarnes sida. På lördagsmorgonen blåstes festligheterna in af härolder, utan att det dock förändrade något i Stockholms hvardagsfysionomi. Men det hela var ju i väsentlig grad en inomhusfest. Marknaden i Cirkus tog sin början på lördagseftermiddagen, och där hade man synbarligen gjort sitt bästa för att medels färgrika dekorationsanordningar och lockande varor fresta till liflig köpenskap, något som också lyckades. Så kom föreställningen på arenan med uppträdande af gymnaster, Skansens folkdansare, sång och biografövisning, hvilket alltsammans var ganska godt, ehuru det lät vänta på sig väl länge, innan det blef något af. Det brast i precision med ett ord, men arrangörerna ha ej heller fått den träning, som Barnens dag-bestyrelsen visar sig besitta. Hasselbacken bidrog med lyckade varieté- och cabaretföreställningar.

På söndagen upprepades alltsammans i än större och lifligare former. Kl. 1 på middagen musik i Kungsträdgården af Stockholms folkskolors musikkårer, åhörd af det söndagsflanerande Stockholm, som samlats i tiotusental, och sedan afmarsch till Djurgården, där den stora cirkusfesten med zigenarläger, balett och gymnastik lade an på publikens hjärtan. Nämna vi slutligen att stockholmarna roade sig tappert på kvällens cabaret på Hasselbacken och att Sveriges rikets mynt hela tiden befann sig i liflig cirkulation, så är därmed sagt, att "De gamlas dag" slöt med en afsevärd ekonomisk behållning för våra behöfvande åldringar.

Ett svenskt lungotsanatorium i Amerika.

Den 8 DECEMBER 1907 öppnades Svenska lungotsanatoriet i Denver och därmed bereddes en stor lättnad för många af de svenskar i Förenta staterna, som lida af den lömska, förhärjande sjukdomen, men af bristande ekonomiska tillgångar ej kunna erhålla den vård de behöfva. Svenska lungotsanatoriet är nämligen en barmhärtighetsinrättning i mer än ett afseende, tillkommet genom välgörenhet och utöfvande välgörenhet.

I främsta rummet är det sanatoriets läkare doktor C. A. Bundsen, som genom sitt energiska sträfvande och varma intresse möjliggjort dess uppkomst. Stort erkännande förtjänar äfven föreningen: "Swedish Ladies consumptive aid Society" för den skyndsamma och praktiska hjälp denna förening lämnat, ej blott vid sanatoriets grundande, utan äfven allt framgent genom sitt arbete för de årliga basarer, som skänkt sanatoriet den enda regelbundna inkomst det äger.

De små husen här nedan se ju ut som en samling bihus, visserligen något större än vanliga sådana, dock ovanligt små som människoboningar betraktade. Isoleringprincipen tillämpas nämligen här, hvarje hus är ett enda rum med sin säng, bord, stolar, tvättställ, värmeapparat, elektrisk ringledning och belysning.

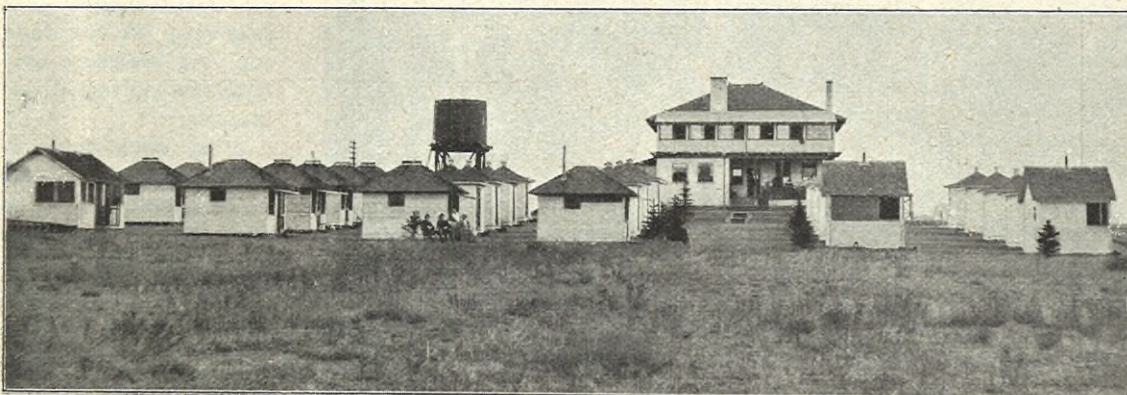
De flesta af dessa små hus äro donerade af tacksamma patienter, eller af för sanatoriet intresserade personer. I den större byggnaden inrymmas bostäder för sjukvårdspersonalen, ekonomiafdelningen, samlingsrum och matsal samt läkarens mottagningsrum med apotek.

Det är ej ensamt de lungsjuka i och omkring Denver, som här vårdas — för det billiga priset af 1 dollar pr dag för dem, som kunna betala, och fritt för de fattiga — flertalet kommer från andra delar af Förenta staterna.

Läget är friskt och soligt 5,000 fot öfver hafvet invid Coloradobergen, och som öfver allt i Denver synnerligen lämpligt för lungotspatienter. Den oförevillighet och människokärlek, som fordras för sanatoriets bestånd, är ej ringa, då man betänker, att det ej åtnjuter något årligt anslag och ganska obetydliga bidrag från landsmän i det stora landets öfriga delar, utan är det hufvudsakligen Denverborna, som bära omsorgerna om den ofta sviktande ekonomiska ställningen.

Önskvärdt vore därför om något större intresse för svenska sanatoriet kunde väckas dels hos svenskarna i Amerika, dels äfven hos oss hemma i "gamla landet". Det bör ju för oss, som sända barn eller släktingar till det nya landet, vara godt att veta, att de där inte äro alldeles öfvergifna, därest de skulle gripas af den hemska och farliga sjukdom, som ju tyvärr trifs allt för väl i Amerika.

J. S.



SVENSKA LUNGSOTSSANATORIET I DENVER.

De skyldiga.

NORDISKA Kompaniets tearum på förmiddagen.

En liten lätt och ljuflig ung kvinna med ett par kattsmala ögon i ett rosenhvitt ansikte, munnen barnslig och god. Hon bär en stram svart sammetsdräkt och till den en liten djupt skuggande fjäderhatt, skiftande i hvitt, bortåt guld och grått.

Hon till den inträdande unge mannen: Jaså, *nu* kommer du?

Han: Ja, du bad mig ju komma kl. 1.

Hon: Och nu är hon — —?

Han (lugnt): Tre. Kom jag inte lagom?

Hon: Asch jo, nästan, men Göran då — — (lägger hufvut på sned).

Han: Jaså du menar hatten! (Ser forskande på henne, och minen faller.)

Hon (missförstår): Den är inte så dyr i förhållande till chicen. Men beställ ett glas portvin, jag är alldeles utmattad af det här arbetet.

Han (beställer, kommer tillbaka): Nå, till hvad pris uppskattar du de arma små fågellifven då?

Hon: De arma små lifven — usch så du säger, de är ju döda, och förresten tänker man inte på det, Göran.

Han: För hvem dog de? För hvems skull stäckte man de här vackra vingarnas flykt och flådde skinnnet af det blodiga köttet? Hvad tror du, Harriet?

Hon: Å, vet du, hade inte jag köpt den här, så hade Margit gjort det. Och det där är ju fasligt, men nu har det ju redan skett, å då så. Du skulle bara känna så lätt den är, underbart! Och ändå varm. Och säg, går inte det där silkeshvita silfvertonade stilig mot min hy? (Vänder på hufvudet:) Se på den här svaga skiftningen i guld, den riktigt smälter i hop med håret, sa dom som sålde.

Han: Tänk att jag, som bara är en rå karl skall få lof att föra barmhärtighetens talan inför dig! Borde inte du, kvinnan, lifgifverskan, vara de späda lifvens, de värnlösa och den oskyldiga skönhetsens naturliga skydd och värn?



Hon (försagd): Du tar det så allvarligt.

Han: Kära barn, tro mig, det är det också. Tror du att någonting finns för intet här i vår värld? Tror du att det inte betyder något att ni mördar och plundrar som vildar och barbarer hela vår sköna och sjungande fågelvärld och lämnar bara kråkorna och hönsen kvar? Kolibrin är snart borta och lyrfågeln och den ädelstensblänkande paradisfågeln. Hägrarna vandra icke längre omkring på fälten och tärnor och doppingar häcka

inte längre i oöfverskådliga mängder på öarna. Det är lyxkvinnans insats i världshistorien, att hon utrotat Guds fagrade underverk på jorden.

Hon: Mörda och plundra — — Jag skulle inte kunna göra en myra förnär (halfgråtande), du är orättvis, Göran.

Han: Hör på, Harriet, du brukar ju inte vara dum. Det finns hela skaror af män, som lefver på att söka upp fåglarna under häckningstiden, röfva dem från ägg och ungar och flå skinnnet af dem och sedan sända dem i tonvis till Europa. De är snikna och grymma, och du skulle inte vilja röra vid deras blodiga händer, men det är deras sätt att förtjäna sitt uppehälle. Du begagnar dig af deras hänsynslöshet och njuter frukterna af deras brott — för att det är modernt och "klär din hy" och "smälter ihop med ditt hår". Men inte ville du göra en myra för när, inte!

Hon: Ja, det är nog sant, när du säger det, hvad hjälper det om inte jag, Harriet, går med fåglar i hatten? Alla eleganta damer gör det. Dom kunde ju förbjuda att döda fåglarna, så kom man inte i tillfälle att bära dem.

Han: Det har man gjort. Men fågeljägarna öfverträder förbudet, så länge de får högt betaldt af modisterna. Det är bara ett som kan hjälpa. Det är att kvinnorna lägger bort bruket. Om tio år blir ni tvungna till det.

Hon (drar sakt och sorgset hattnålarna ur hatten): Nu kan jag inte ha någon glädje af den här hatten mera. Den luktar jämmer och blod, Göran.

Han (glad): Du skall få en ny, kära Harriet.

Hon (undergifvet): En ny, utan ägretter eller fjädrar, den måtte bli elegant den! Den kommer att skada din kredit.

Han: Och hjälpa upp din. Nu går vi.

Två timmar senare kommer hon till kontoret och möter honom för att gå hem till middagen. Hennes hatt är af svart sammet med jättelika svarta sidenrosor och ständare af guld.

Han: Ser du, att det gick bra att få byta. Nu tycker jag om dig.

Hon (glad): Vet du, hvad Göran, Margit tog den genast, men den klädde henne inte, den hjärtlösa fågelmörderskan!

CAFOUR.

Franska

Skolor

PÅ DE GAMLAS DAG, då svenska flaggor vajade öfver hela staden, stack Franska skolan ut trikoloren mot de gulnade trädkronorna vid Johannes för att fira sin invigningsfest i den nya lokalen, Döbelnsgatan 9.

Franska skolan, som nu är en nära femtio-årig institution i Stockholm, har därmed fått sitt tredje hem, rymligare och större än något af de föregående. Då den grundades 1862 af mademoiselle Modelon, inrymdes den i en liten pittoresk byggnad vid Kammakaregatan. Från början hade den att kämpa med ekonomiska svårigheter, men det blef snart en vana att diplomaterna sände sina barn i skolan, elevantalet växte och man måste utvidga lokalerna. År 1868 flyttade skolan till Drottninggatan, och alla stockholmare minnas den pittoreska tomten och det förnämt utseende huset uppe i Kungsbacken. Genom förbyggnad åt alla håll blefvo emellertid lokalerna för mörka, och för ett år sedan inköptes den nuvarande fastigheten vid Döbelnsgatan. Efter genomgripande reparationer, som ställa lokalerna i jämnhöjd med moderna skolhygieniska fordringar, inflyttade skolan den 1 april. Men i lördags hölls den högtidliga invigningsfesten med tal



SKOLANS FÖRESTÅNDARINNA
FRÖKEN JENNY MÜLLER.

uttrycka sig väl på franska, tyska och engelska. Undervisningen i de svenska ämnena sker emellertid på svenska, och sedan 20 år tillbaka har skolan mycket försvenskats. Den har en svensk föreståndarinna, fröken Jenny Müller, och hufvudsakligen svenska elever.

En viss fransk prägel frapperar dock besökaren, ända från det man träffar på den fransktalande vaktmästarfrun och blir visad upp genom den rymliga förhallen och trapporna, där franska ord och fraser nå örat, till dess man finner föreståndarinnan själf i sitt gammaldags trefliga mottagningsrum. Fröken Müller, som är syster till lektor Müller och själf officier de l'instruction publique, har det obeskrifliga något i tonfall och gest, som är utmärkande för den bildade fransyskan.

En rundtur genom lokalerna, som äro inrymda i två våningar med lekskola, 3 förberedande klasser och 8 elementarklasser, hörsal, frukosttrum och en stor gymnastiksal i källarvåningen, ger det bestämda intrycket, att eleverna ha det bra ordnad för sig. Utsikten åt Johannes kyrka är tilltalande och den tyckes också ha slagit an på flickskolorna.

Skolan firar hvarje år tvenne fester, den ena



SKOLANS LOKAL KAMMAKAREG. 64.



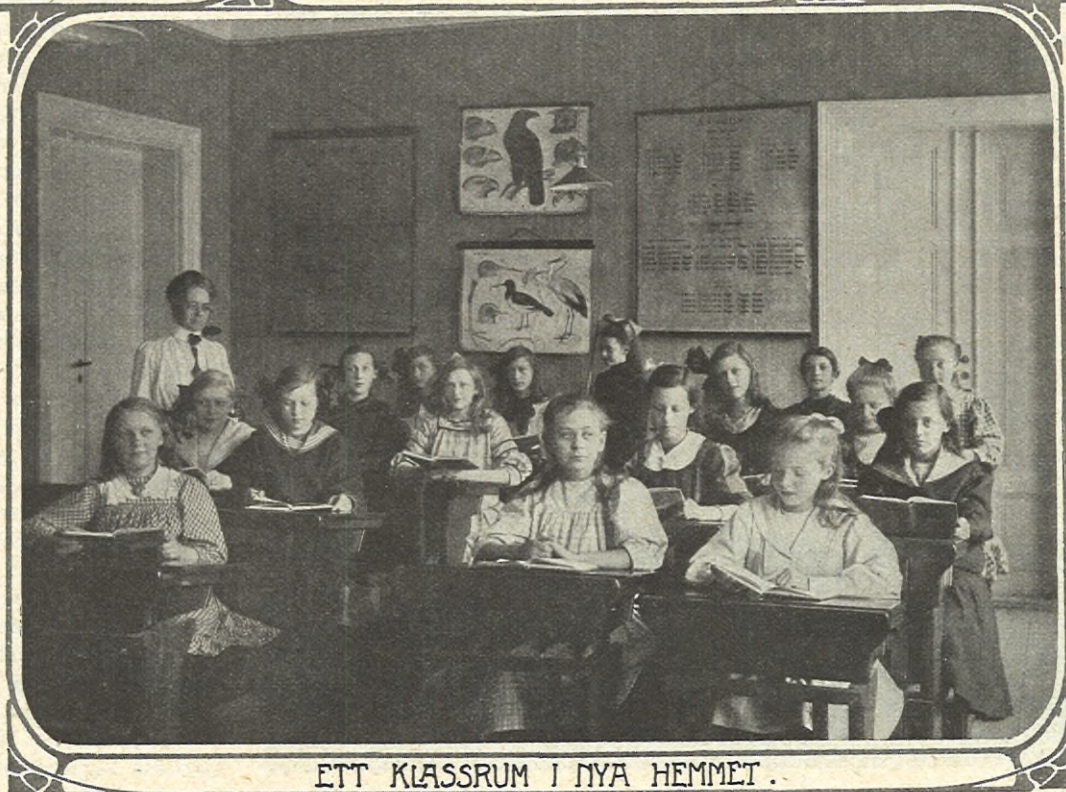
NUVARANDE LOKAL DÖBELNSG. 9.



SKOLANS LOKAL DROTTNINGG. 112-114.

af inspektor, doktor Th. Westrin, svar af franske ministern, som själf varit elev vid skolan, sång och deklamation.

Ehuru Franska skolan är en så gammal institution, ha stockholmarna i allmänhet ganska oklara begrepp om densamma. Man torde knappast ha reda på att den, från lekskolan upp till 8:de klassen, är en skola af i mycket samma typ som de öfriga flickläroverken. De främmande språken talas emellertid här mellan de infödda lärarinnorna och eleverna ända från och med lekskolan, och det är en hederssak att flickorna, då de lämna 8:de klass, skola kunna



ETT KLASSRUM I NYA HEMMET.

den 15 oktober, föreståndarinnans födelsedag, i år celebrerad den 16, två dar efter invigningen, och den andra under karnevalstiden. Barnen och de f. d. eleverna, hvilka senare ofta infinna sig, stundom med sina egna små, bjudas på förfriskningar och roas med lek och dans, och vid vårfesten uppföras små inöfvade pjäser klassvis.

C'est deux jours de liberté, sade den franska mademoiselle förnöjd, då hon tänkte på ungdomens glädje.

Resten är studier.

Svensk linodling.



LINET SKÄKTAS

LINODLINGEN, som fordom var ganska allmän, har under de senaste årtionden gått alltmer tillbaka, och medan behovet af densamma alltjämt stiger, visar den endast tendenser att alldeles upphöra.

Linodlingens förnämsta bygder hafva varit Hälsingland, Ångermanland, Småland och Västergötland. Hvarenda bonde förstod väl konsten att odla lin och hvarenda allmogekvinna kunde förvandla detta till det finaste garn och de präktigaste väfnader. Med linodlingens aftynande ha äfven spinnrockarna och väfstolarna skjutits undan.

Det är den moderna spinneriindustrien, som har undanträngt den gamla hedervärda linberedningen, ty när man började kunna få köpa färdiga fabriksalster, då blef det för besvärligt att vidare odla lin och bereda detsamma. Allt mindre och färre ha därför de böljande linfälten med sina vackra blommor kommit att blifva, och de gamla skäktverktygen ha fått förfalla.

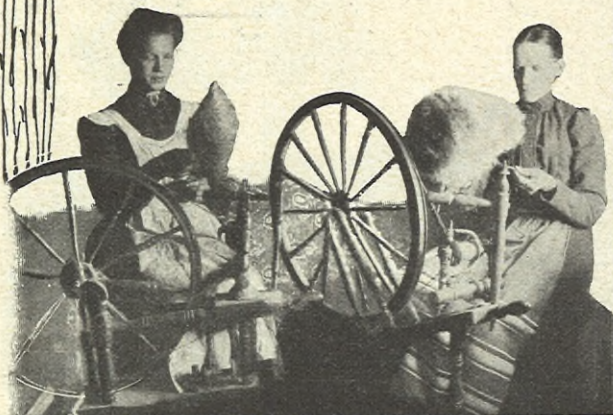
Det har under de senaste åren arbetats mycket för återupplifvande af den gamla handteringen och glädjande nog synes den också på sina ställen ånyo komma till heders. Den tiden torde emellertid icke återkomma, då linberedningen blifver en så betydande hemindustri som i forna dagar, ty de tekniska hjälpmedlen vid de mekaniska linbered-

ningsanstalterna göra, att linet där blifver vida bättre och finare än annars kan åstadkommas. Konsten ligger emellertid däruti att få hemmansägarna att odla lin, så att de mekaniska linberedningsanstalterna få nog råvara att bearbeta.

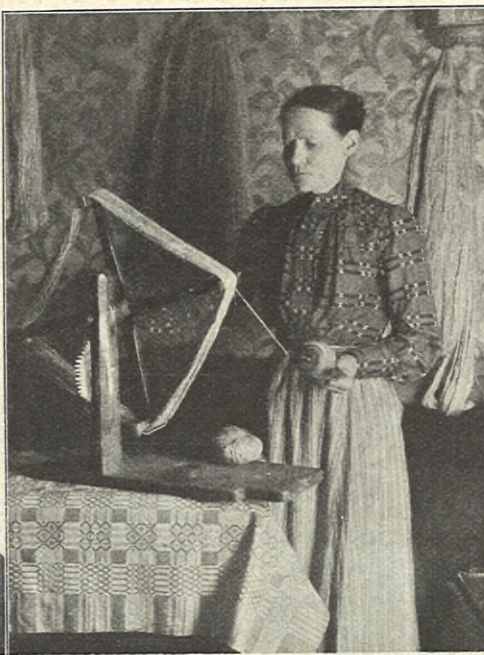
Ett stort engelskt konsortium, som lyckats åstadkomma en metod att på kemisk väg få fram spinnbart lin af linstånden, har genom Exportföreningen erbjudit sig att under innevarande säsong uppköpa så mycket svenskt lin som har kunnat åstadkommas på en areal af 10—20 tunnland jord. Utfaller försöket väl är konsortiet beredt att för nästa år afsluta kontrakt för 1,000—2,000 tunnland jord.

Inom Landbruksakademien har man äfven sysselsatt sig med utredning om möjligheten för en upparbetad linodling inom Sverige. Meningen lär vara den att åstadkomma andelsberedningsanstalter inom landet.

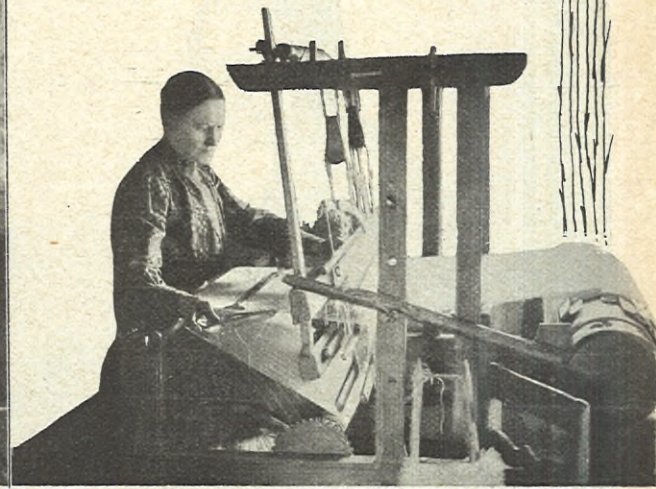
Hvad nu Västergötland beträffar, så ha "de sju häradena" eller trakterna omkring Borås, af ålder varit bekanta för sin linodling och sina hemgjorda linneväfnader. För ett 30-tal år tillbaka utgjorde denna hemindustri så att säga den egentliga förvärfskällan inom denna mestadels karga bygd. Att så varit fallet kan man förstå, då enligt stati-



LINET SPINNES



LINET HARFVAS



LINET VÄFVES

stik inom en enda socken tillverkades i handväfstolar icke mindre än 25,000 meter linväfnader under ett enda år. År 1907 tillverkades inom samma socken endast 3,000 meter, således en afsevärd minskning.

Förr i tiden när hösten kom, samlades folket i byarna tillsammans för de s. k. "bråthjäl-porna". Dessa hjälpor voro riktiga högtids-dagar, ty då vankades kalas, och pratet och glammet bland gummorna stod i kapp med de bullrande skäktverktygens käkar.

"Bråtningen" bestod däruti, att linet först torkades öfver eld i en murad ugn (s. k. "bråthåla"), hvarefter det sönderbröts på ett verktyg som kallades för "bråta". Efter denna procedur lades linet ånyo öfver ugnen för torkning för att sedermera för tågornas befriande från skäfvorna arbetas på "klyftan", ett verktyg som var alldeles lika med den förstnämnda, endast med den skillnaden att den var något mindre. Bråtningen och klyftningen voro således nästan lika.

Till sist skedde "häcklingen", som bestod däruti, att linet rensades på ett "häckleträ", bestående af en brädlapp med ett hundratals inslagna hvassa spikar, hvarigenom de kortare tågorna (blånorna) skildes från de längre, hvaraf sedan blef det finaste garnet eller "hörn", som det kallades. Blån användes till gröfre garn, hvaraf väfes "blaggarn", "hörn" virades samman i tottar och hvarje tott kallades för "brud" och hvaraf sedan spanns finare garn för de finaste väfnader.

Ja, så tillgick vår gamla svenska, heder-värda linberedning.

G. E.

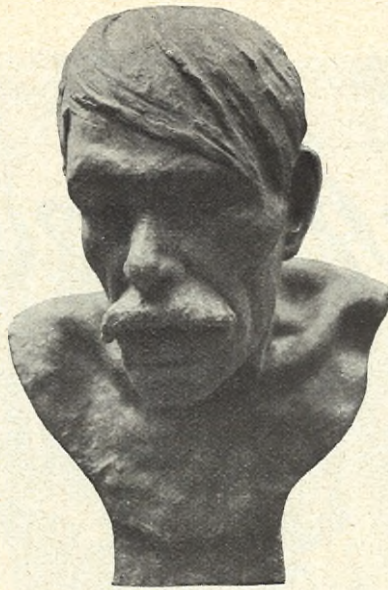
Ur konstkrönikan.

NU KOMMA DE nya taflorna och skulptu-rerna, d. v. s. konstutställningarna börja, vårens och sommarens arbetsprodukter skola fram och täfla inför en konstintresserad publik.

Det är fast otroligt hvad konstnärerna knoga ihop under årets 365 dagar äfven i vårt karga land — det råder samma massproduktion inom konsten som inom litteraturen — och alltid inställer sig osökt samma spörsmål: hvart tar allt detta vägen? ty köparnes antal är visserligen icke öfver höfvan stort. Svaret kan endast bli ett: det mesta stannar hos artisterna själfva i väntan på mecenater, som skola besöka ateljéerna för att välja och köpa.

Men mecenaterna växa som kändt ej på träd här i landet. Man måste därför uttala sin beundran för alla dessa artistiska talanger, hvilka trots ringa uppmuntran fortfara att slita för sin konst.

Artur Bianchinis separatutställning hos Konst-



BÖRJE BÖRJESSON: SOCIALIST.

föreningen ger ett ovedersägligt bevis på målar-energi och naturligtvis också på en afsevärd talang. Han är ej längre bland dem, som söka sin stil och sin färg, han har funnit bådadera och han viker ej från den en gång lagda vägen. På hans utställning återfinnas de kända solstarka Sandhamnsmotiven liksom och hans



GUSTAF JANSON: FLICKPORTRÄTT.

nattstämningar ute från hafvet. Men här ha tillkommit en del taflor med motiv från Gotska Sandön, hvilka intressera genom sin dekorativa hållning och sin ärliga, om ock ej djupa färg.

I Hallins konsthandel ha tre unga artister, Simon Gate, Gustaf Janson och Börje Börjes-son slagit sig ihop om en liten utställning, som förtjänar att ses. Gate har några duktigt studerade porträtt samt landskap med kraftig färg och med mera detalj än helhetsverkan,

Gustaf Janson är också landskapsmålare men af ett helt annat kynne än sin kollega. Hans färg är ytterst ljus och tunn, verkar nästan akvarell, och han synes ha lagt an på helhets-stämning. Hans porträtt utmärka sig äfven för luftig behandling, något som framgår af flickbilden vi här meddela i reproduktion och som präglas af mycken mjukhet och grace i uppfattningen.

Börje Börjesson är en synbarligen framåt-sträfvande bildhuggartalang och hans utställda alster försäkra oss om, att vi här möta en begåfning, som ger vackra löften.

"Socialisten" utgör kanske ett af de bästa profven på hans karaktäriseringskonst.

En annan ung konstnär, Arnold Strind-berg, hvilken för öfrigt lär vara sjöofficer, de-buterar också i dagarna, som marinmålare. Han utställer i Hultbergs lilla konstsalong, där han fyllt väggarna med haf i storm och stiltje och i belysning af disig sommarsol eller ovädersröda dagar.

Dukarna göra ett intryck af frisk iakttagelse, hans bränningar äro särskildt duktiga i utfö-randet och han lyckas verkligen måla svallande vatten så att det ger illusion af vatten och ej af stelnade färgklimpar.

Utställningens kanske bästa duk är en ovä-dersstämning med starkt rödflammig himmel öfver ett sjudande haf. Den röjer en beak-tansvärd koloristisk förmåga och är utförd med en viss schwung och bredd, som vittnar för-delaktigt om debutantens talang.

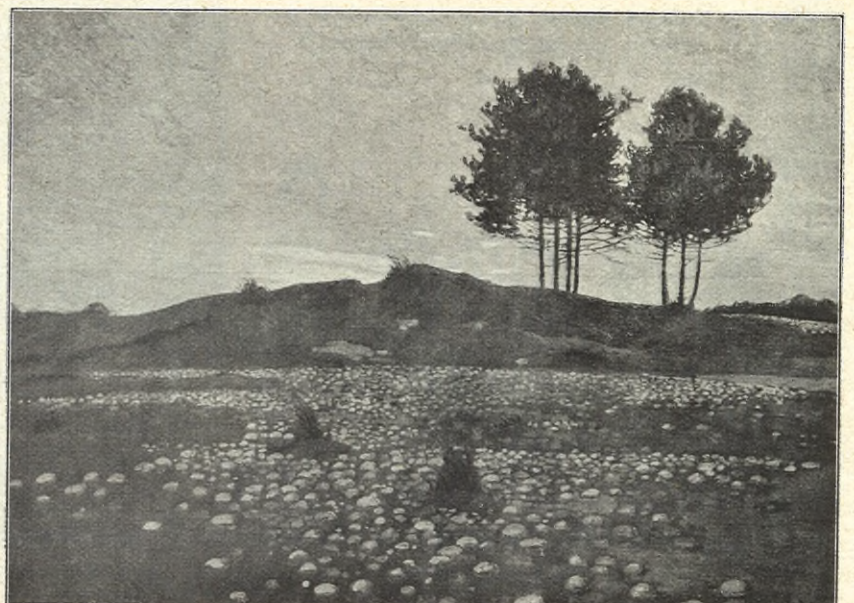
Spalten om böckerna.

DET HÄNDER ej sällan i den anspråkslösa litteratur, som distribueras af missions-boklådorna, att böcker tillägnas "de ensamma", "de sörjande" eller "de tviflande". De adres-serna nå nog åtskilliga bestämmelseorter. Adres-saternas mångfald har ingen betvivlat, och väl-meningen i skrifterna står höjd öfver all miss-tro. Men om någonsin en författare borde tryckas till jorden af sitt ansvar, måste det vara den som utger sig att ha ett slags mono-pol på tröstande sanningar till mänsklighetens gagn, om han inte dessförinnan gjort sig öfver-tygad om hur trösten under vidriga förhållan-den kan verka på honom själf.

Här har i dagarna kommit en ny bok till-ägnad "de ensamma". Den heter "*Själens lif*" och har till författare signaturen *Vitus*. Författaren vänder sig inte uteslutande och knap-past i första rummet till dem, hvilka söka till-fredsställelsen för sina andliga behof i den gängse religiösa litteraturen. Kanske finner han dem inte ens nog ensamma. Boken är skriven främst med tanke på en som "i hela



SIMON GATE: MIN HUSTRU.



A. BIANCHINI: STORMIG AFTON PÅ SANDFÄLTET.

sitt lif har grubblat och sökt och bara känt ångest öfver att lefva". Författaren har funnit denna person genom några rader i en tidnings annonspalter med begäran om skriftligt tankeutbyte, och han har förstätt, att det finns mera än en så ensam, att han varit "beredd att kasta ut sina innersta tankar, slunga dem på måfå in i en absolut främmande själ blott med det obestämda hoppet att träffa någon med sig besläktad ande, blott för att kunna finna någon, som vill lyssna till hennes frågor och svara på dem, någon, som vill tala ut sig själf och öppna sitt väsen." Och det har *Vitus* velat göra. Detta blottande af en själs lif kommer antagligen att uppfattas ur olika synpunkter och bedömas därefter. Inte är det heller troligt, att det kommer att tillfredsställa alla dem som "på detta numera vanliga sätt" genom en tidnings annonspalter söka undfly ensamhetens förtviflan. Men om Kierkegaard har rätt, då han säger att "all förtviflan egentligen är förtviflan om det eviga", så torde *Vitus'* ord inte förklinga ohörda eller helt förgäfvade, om de nu endast lyckas nå de rätta adressaterna. Man kan hysa delade meningar om författarens metod att genom psykiska och för själsjämvikten icke ofarliga experiment bevisa själsens af kroppen oberoende tillvaro, men man kan knappast betvifla hans personliga erfarenhet af och tro på möjligheten i sådana experiment. På hvilken filosofisk ståndpunkt man än står kan man ej heller annat än gilla *Vitus'* maning att taga lifvet och tillvarons problem på allvar och hans dom öfver den andliga likgiltigheten och det ytliga hånet. Och främst måste man erkänna och uppskatta den varma inspirationskällan till denna ur litterär och filosofisk synpunkt stundom klandervärda bok: en hög och universell kärlek till den ibland förbisedda och i sin högsta tillvarelseform till och med någon gång betviflade företeelse som förr kallades människans odödliga själ.

Att rösten af en okänd, som kallar sig *Vitus*, manar till kamp mot materialismen och med många ovederläggliga bevis söker häfda andevärldens verklighet, lämnar måhända ännu utvägen fri för en skeptiskt anlagd läsare att rycka på axlarna med en klädsam fras om öfverspändhet och fantasteri, men hur skall man i liknande fall bete sig, när författaren är en namngifven svensk regementsläkare, som heter *Alfred Backman* och kallar sin bok *Från det okändas värld, berättelser ur verkligheten*. Det finns människor, som det förefaller omöjligt att betvifla äfven om deras utsagor ur en annans mun skulle ha väckt ens löje. Det är på detta trovärdiga sätt doktor Backman berättar sina spökhistorier, såsom de i ett enklare sammanhang skulle kunnat benämnas. Nu bli de till sin grund oförklarliga, men i sina verkningar bevisliga fenomen, och ingen makt i världen skulle mera kunna förmå mig att betvifla, att inte den aflidne beväringssynglingen Ludvig knackade i väggen och ställde till ett frenetiskt oväsen hvar gång en oväntad tilldragelse förestod i författarens familj eller att denne hotades med att bli mördad af konsul Blomqvists vålnad. Om detta låter skämtsamt, så beror det helt enkelt på uppgifternas ovanlighet. Under tecknad är i detta ögonblick lika djupt gripen af det underbara i dessa tilldragelser som författaren tydligen varit det själf.

Om vi nu skulle hämta andan och öfvergå till ett profanare område kunde vi finna det i en pseudohistorisk roman *Irene* af *Axel Idestrom*. I våra dagar behöfver man bevakas af synnerligen giltiga skäl för att läsa en roman på nära 400 sidor. Jag vågar inte säga, att de finnas här i så stor utsträckning, att inte läsningen stundom ter sig en smula mödosam, men man gör den i alla händelser inte i detta fall utan verklig behållning. Författaren borttar emellertid själf i en efterskrift illusionen, att roma-

nen annat än i sina hufvuddrag, och knappast där, skulle vara historisk. Det är skada. När vi bjudas på en så utförligt relaterad och till synes sakkunnig skildring af byzantinsk palatspolitik, hvarför kunde vi inte då få äga tillfredsställelsen, att den har verklighetsgrund? Författaren lämnar inte ens någon åskådlig och klart sedd bild af det yppiga, grymma och vällustiga hof, som historiens blad uppenbara för oss. Men i ett antal torrt och sobert tecknade taflor få vi det material med hvilket vi själfva, om vi ge oss möda eller genom fantasiens hjälp, kunna rekonstruera den icke upp-nädda verkligheten.

På det hela taget kunde sägas, att man får intet för intet i denna digra roman. För att njuta den kräfvades hela tiden af läsaren en afsevärd själfverksamhet. Dennes och författaremödans gemensamt lyckligaste resultat blir bilden af den kvinnliga hufvudpersonen *Irene*. Inte heller här har författaren lyckats skapa någon åskådlig helhet. Men med samvetsgrant hopfogande af de noggrant och okonstnärligt återgifna dragen får läsaren fram en i alla tider intresserande typ af släktet kvinna, en typ, som går igen och spökar mer än öfligt, åtminstone i den manliga föreställningen, fastän hon mer än en gång likt en viss potentat målats på väggen och afrättats, senast och med mest fullgiltighet af salig Weininger. Det är kvinnan i saknad af all högre intelligens med hvilken måste följa godhet, men i besittning af den ondskefulla klokheten och listen, kvinnan, oförmögen att älska, men böjande sig för vällusten, som hon förnekar med sina läppar och som hon i följd af en medfödd perversitet söker i religionen för hvars sanna väsen hon är främmande. Kvinnan slutligen och afgörande, som icke äger någon själ och därför är utan ansvar och evigt hycklar för och bedrager sig själf liksom mannen.

Olof Högbergs nya bok *Baggbölingar* är en löst förenad fortsättning till den föregående *Fribytare*. Vi återfinna bland hufvudpersonerna björnskytten *Walther*, som i *Fribytares* slutkapitel gick ned till underjorden för att hämta upp Svarte Lothens skatter. I den nya boken kommer han fram i dagen igen, och omkring honom utvecklar sig en följd af händelser, där åtskilliga gamla bekanta uppträda, och där nya sådana dyka upp. Jämsides med sökandet efter den underjordiska och hemlighetsfulla skatten, går den sorgmodiga och sanna historien om Norrlandsskogarnas sköfving, om folkets utarmande och om träpatronernas mångahanda kanalerier. Boken är på sina ställen trögläst genom de detaljerade uppgifterna om skogsaffärer och nödårsstatistik, men den har ovanskliga förtjänster. Hvilken författare kan på samma sätt som *Olof Högberg* tala de oförfalskade äkta norrlandstungomålen eller med några få kärva betydelsefulla ord måla ett norrlandskt landskap. Författarens stil, oafsedt hvad den berättar, har något som tyckes suggerera denna väldiga svenska landsdel med den skrofliga, ojämna ytan, ursprungsvildheten och kraften. Den liknar Svarte Lothens nysilfvertackor med sina ädla metallådror, som just icke passa till allmänt skiljemynt, men som man heller inte önskar att se "förädlade" till de bekvämare och gängse tolfskillingarna.

Ett från finskan öfversatt skådespel *Ad Astra* af *Lariu Kyösti* tecknar med psykologisk fin-känslighet, medryckande stämning och stora tekniska förtjänster "makternas" strid om ett människohjärta. Människohjärtat representeras af konstnären som af kärlek till konsten målar taflor, hvilka fresta människorna till synd, och makterna af två kvinnokepnader: "den hvita systemen" och "den gråklädda kvinnan". Det är den hvita systemen, den goda makten "Ad Astra", som vinner segern, men ej i fiendskap

med den jordbundna, den gråklädda kvinnan, som själf inser sin vanmakt och hjälper till att lösa de band hon bundit och sedan försvinner i mörkret, när människohjärtats väg går mot de eviga stjärnorna.

GERTRUD ALMQVIST.

Svenska hems upplysningsnämnd, som bedriver en lika nitisk som välbehöflig agitationsverksamhet, har utsändt ett nytt, innehållsrikt litet häfte, med titeln "Kooperationen och kvinnorna".

Det vackra arbete Svenska hem, nu snart sexårig, utfördt i de kooperativa idéernas tjänst är i sig själf det bästa reklamen för dem som närmare känna till detsamma. Men kunde denna broschyr nå utanför de intresserades krets skulle den helt visst göra mycken nytta som propaganda. Man får först en mycket klar och lättfattlig utläggning af begreppet Kooperation, så kommer direktör Ina Alméns historik öfver Svenska hem, kvinnornas andelsförening, med porträtt af stiftarrinnan, fröken Anna Whitlock, och bilder från den nya hufvudaffären vid Mästersamuelsgatan. Så talas i en kort uppsats om femårsjubileet och i en annan, under tecknad Ina Almén, om riktlinjerna för Svenska hems utveckling. Kooperationen i utlandet berörs äfven och i den intressanta uppsatsen: "En uppgift för Svenska hem" skildrar dir. Almén hvad man gjort och ytterligare vill göra för att utdrifva konsumtionen af utländska konserver och förmedla landsbygdens hems konserverade produkter med stadsbon-konsumenten. Slutligen får man veta "Hvilka varor som tillhandahållas i Svenska hem". Den lilla broschyren har mycket af intresse och väckelse för husmödrarna.

E. W.

Rej-Håka.

Skiss af Ester Hagberg.

(Forts.)

MEN SE, nu var det detta. Han var inte riktigt säker på jäntan sin. Glad hade hon ju alltid varit, men hon lyste ännu mera upp, då drängen kom in i stugan. Var han borta någon dag, så hängde jäntans blickar ut genom fönstret, bort mot vägen.

"Mor, jäntan vår måtte väl inte vända sin häg till drängen. Visste jag det, så bort skulle han, bort på eviga minuten. En så'n fattiglapp, som han, som ingenting har." — "Å nej, å nej," säger moran, "det är väl inte så farligt. En vet väl, att jäntor smila mot pojkar i alla väder." — "Ja, ja, det är väl så. Skulle vara synd att behöfva skicka bort honom, för han är god i sitt arbete. Du, mor, får se till med Greta, så att det inte blir något kärlekskutter af, för det tål jag inte."

De gamla måtte väl ha märkt något ändå. Moran sätter åt jäntan. "Gå inte så mycket med Håkan. Du måtte väl kunna få annat sällskap till lekstugan. Du får akta dig för att vänslas för mycket med drängen, far tål det inte. Det blir olycka och ofrid af. Gå du med pojkarne från byn, som äro något och ha något. Den tid kommer snart, då vi få tänka på gifte åt dig. Du får ställa dig, så en riktig karl vill ha dig."

Gubben smyger sig ner i kvarnen, så snart han tror, att jäntan är där. Men de akta sig väl. Greta sitter på mjöllådan, och Håkan är vid sitt arbete. Men så en dag på hösten. Blåsten tjuoter, och mjölnarfar har tagit af sig skorna. Ljudlöst kommer han in i kvarnen. Drängen sitter på vedkubben med jäntan i sitt knä. Han kysser henne, och hon håller armarna om hans hals.

Gubben skriker till: "Släpp jäntan, din förbannade fattiglapp." Håkan blir blek. Vreden börjar koka inom honom. "Fattig är jag, men Greta håller af mig, och jag kan arbeta för henne." — "Jaha, det kan allt hända det, men min måg blir du aldrig. Det är allt bäst, du packar dig härifrån i morgon dag. In med dig, jänta." — Han tar henne i armen och drar henne med sig. Håkan knyter händerna

och tar ett steg framåt. Å, nej, det är nog bäst att lugna sig, ännu är ej allt förloradt.

Åja, mjölnarfar lugnade sig ju. Då drängen kom in på kvällen för att äta, satt han vid spisen och rökte sin pipa. Moran och jäntan voro i kammaren. Drängen åt under tystnad. Så lade gubben ner pipan på spishällen och sade: "Du har varit trogen i ditt arbete, Håkan, och jag har ingenting emot dig, men du kan väl förstå, att jag inte arbetat och sparat, för att endaste jäntan min skulle gifta sig med en dräng. Å nej, lika mot lika skall det vara."

Håkan får lif i blicken. Han reser sig hastigt. "Jag ger mig ut i världen. Om jag lyckas arbeta mig fram och kan bjuda Greta ett godt hem, vill ni då ge mig henne?" — "Det är inte så godt att komma fram i världen, du, med två tomma händer, men du kan ju försöka. Bästa att du kommer bort härifrån. Det är inte godt, att folk med älskogstankar äro hvarandra för nära." — "Jag ger mig väl af i morgon bittida," säger Håkan, "får jag säga farväl till Greta?" — "Jäntan har lagt sig."

*

O, hvad sorgen kan ligga tung öfver unga hjärtan. Kval genom alla tider. Längtan, längtan, så hjärtat svider och skälver. O, kärlek, flamma från himmelen. Du förer människorna högt upp, långt upp öfver sig själva. Långt ned, djupt ned, i det djupaste mörker.

Forsen dånar och brusar. Mörkret kommer svepande öfver jorden. Tankarna hvirfla rundt, rundt i hufvudet på honom, som sitter där nere på en sten vid älfkanten. Skummande fors ropa och snyfta ej så. Väsen på djupet, spela ej, spela ej så. Han är så svag, han som sitter på stranden. Hans hufvud är så fullt af sorgfulla, drömmande tankar. Han har ej smakat lifvets glädje förrän nu, denna enda, korta sommar. Han tål ej att förlora den. Han är ej som andra människor.

Spela ej, spela ej. Han tål det inte. Tankarna bli yra och vilda. Gud ske lof. Nu kommer det, som kan rädda honom. Två små händer läggas öfver hans panna, stryka öfver hans hår. "Håkan, Håkan, Gud vare lof, att jag fann dig. Jag var så rädd, så rädd, var ej så ledsen. Jag skall vänta på dig trofast som guld." — Å, en sådan stor glädje där kom öfver honom. — "Välsignade Greta." Han sluter henne hårdt i famnen. — "Vid lefvande Guden, jag skall kämpa för dig, arbeta för dig skall jag. Vänta blott på mig. Svik mig inte, det blefve min död. Det kände jag nyss, det hörde jag från forsen."

Greta blir rädd för hans häftighet. Hon känner sig ängslig. Visst, visst håller hon så mycket af honom. Han är så olik alla andra. Hon håller honom så kär. — Men hon kan inte känna och förstår inte detta mäktiga, öfverväldigande, som är öfver honom.

Hon stryker honom åter lugnande öfver pannan. "Håkan, trösta dig. Du skall komma åter, och jag skall vänta på dig. Under tiden skall jag väfva och sy. Mor hjälper mig. Det såg jag i hennes ögon, fast hon ingenting sa. Du förstår väl, att det var med hennes hjälp, som jag kunde komma hit ut till dig i kväll. Mor är så god i själen, men hon liksom jag är rädd för far."

De känna ej kölden, och mörket är dem så kärt. Håkan pratar och skrattar. Hoppet har kommit öfver honom. "Jag har hört, att Norrland är bra. Där finns arbete, mycket arbete och bra betaldt. Jag skall vandra mot norr, så kommer jag väl dit till sist. Å, så jag skall arbeta och spara. När jag så kommer åter, skall jag köpa mig en gård. Far din skall få sitta här ensam vid kvarnen. Ingen- ting skall jag begära af honom, men dig tar

jag hel och hållen — och aldrig släpper jag dig." Greta lutar hufvudet mot hans bröst. "Jag skall vänta på dig, säger hon stilla, "jag skall vänta på dig."

Nog är det väl underligt detta, och man kan väl tycka, att de äro löjlige människobarnen, där de sitta tätt intill hvarandra med ögon som stråla och lysa. Men så är det. Kropp och själ — jord och himmel — människor genom årtusenden — kärlekshvisningar genom år- årsutenden.

Drängen har väl sofvit hårdt. Det är full dager, när han vaknar. Han springer hastigt upp ur sängen och fram till fönstret. Lillstugan, där han bor, står i backslutningen. Kvarnen syns därifrån. Han ser, att där är mäld- lass vid dörren. Han tänker väl, att han får skynnda sig att komma i arbete. Men så får han se, att mjölnarfar själf är därnere. Bred- bent står han i dörren till kvarnen. Håkan far med handen öfver pannan. Han är ifrån allt detta nu. Han måste bort, ut skall han och tjäna pengar fort, fort. Han får tårar i ögonen. Det är dock svårt detta. För första gången i sitt lif har han känt, hvad ett hem är. Han har här fått en aning om, att ett hem är det ljufligaste på jorden, varmt och tryggt sluter det sig omkring en. Håkan sätter på helgdagskläderna, plockar ihop sina tillhörigheter och lägger ner i den randiga natt- säcken. Han ser sig omkring i den lilla kam- maren och går så ner till kvarnen.

Det är främmande karlar därnere, men han träffar på mjölnaren ensam i kvarnkammaren. "Jaså, du är färdig nu, pojke. Ja, se här har du lönen din. Litet öfver det vi bestämt är det, men du har varit rask i ditt arbete — och hade du inte flugit för högt med tankarna dina, så hade jag gärna behållit dig kvar." — "Om jag kommer så långt, att jag får egen gård, vill ni då ge mig Greta?" — Mjölnaren ser åt sidan och skrattar. "Ja, du har hört, hvad jag sagt, kommer här en friare med egen gård och grund, så får han jäntan min. Gå nu in till mor, så får du litet frukost. — Adjö, adjö, lycka till gården då."

Håkan går. I backen möter han pojken från Risfallet. Han har ett knyte i handen, hviss- lar och ser stolt ut. Han nickar öfverlägset åt Håkan, ser ut som ville han säga: "Skall nog passa mig, så jag inte blir bortkörd här- ifrån gården. Den enes död, den andres bröd."

Då Håkan kommer in i stugan, står moran vid bordet och lagar i ordning ett knyte. "Här är ett par strumpor och några skjortor till dig, Håkan." Hon knyter in alltsammans i en handduk. "Litet mat med på vägen". Hon breder på smörgåsar, lägger på korf och ost.

Håkan sitter vid bordet och äter. Han sväljer och sväljer, matbitarna fastna i halsen på honom. Mjölnarmoran kommer fram och stryker honom öfver håret. "Stackars gosse," säger hon, "stackars gosse." — Drängen böjer ned hufvudet. Det känns så underligt i bröstet på honom. Se, han är utaf det slaget, att vänliga ord äro som honung för honom, som änglasång äro de — som hvita dufvor. Han är för vek, han är för svag. Gud nåde ho- nom i vimlet. Så säger hon: "Greta har gått ett ärende till Söderbyn. Hon skulle gå skogs- vägen, det är möjligt, att du möter henne." Drängen står där och rör på läpparna, men får inte fram ett enda ord. Han får tag i morans hand och trycker den hårdt. "Mätte det gå dig väl," säger hon, "och välkommen tillbaka skall du vara."

Drängen vandrar långsamt bort från gården. Moran står vid fönstret och ser efter honom. Hon tänker, att aldrig i tiden ser hon den människan mera. Det gör henne så ondt, hon tycker om pojken. Det är något hjälpsökande öfver honom, och moran har ett godt hjärta, som ömmar för det, som är ensamt i världen.

Mjölnarfar står nere vid kvarnen och ser drän- gen gå. Gud ske lof, tänker han, nu är man af med den olyckan. Lätt som vårvinden fara jäntors tycken hit och dit. Hon kommer snart att glömma honom. Han rifver sig i hufvudet. "Tusan till spektakel det här i alla fall. Jag hade det så bra nu. Håkan skötte sitt arbete här i kvarnen som en karl, och Risfallspojken är en odåga och en slarfver. Att jäntan skulle komma detta åstad, var en stor olycka." Ett ögonblick far den tanken genom hufvudet på honom: "Om jag skulle ropa pojken tillbaka. Om jag skulle låta dem få hvarandra. Jäntan är snäll, god mot oss gamla, och lydlig är hon. Detta vore allt en stor glädje för henne." Mjölnarfar tar ett steg mot dörren.

Men så kommer det för honom detta. Tänk, nu i våras midt på blanka söndagen kom han, häradsdomarens pojke där nere i dalen. Mjöl- naren tycker sig se honom, hur han kom kö- randes fram till trappan. Fin och frank var han, och det sken af både häst, seldon och kärra. Ingen kunde förstå, att han hade något särskildt ärende till gården, men mjölnarfar såg, att han tittade i smyg på jäntan, och att han satt på soffan i kammaren och smånsade med henne. Han hade stannat kvar där hela dagen. Så bär sig folk åt, som har giftas i hågen. Se detta är allt en kär tanke för mjöl- naren. Han vänder om och går in i kvarnen. Blir ett styft arbete att få ordning på den nye drängen.

Håkan har nu hunnit upp till vägen, viker af och går in på skogsstigen, som leder till Söderbyn. Då han gått ett stycke, får han se Greta. Hon sitter på en sten ett stycke från vägen. Hon har armbågarna stödda mot knäna och händerna för ansiktet. Då Håkan kommer närmare, ser hon upp. Hon har väl gråtit, ögonen äro röda, men hon är blek på kinderna. Håkan sätter sig på marken bredvid henne.

"Du skall inte gråta, Greta. Du skall få se, att det går bra för oss. Det fortaste jag kan, ger jag mig iväg upp åt Norrland. Där är godt om både arbete och pengar. Om jag nu kunde lita på det, att du inte förlorar tåla- modet, och att du blir mig trogen. Se, jag skall säga dig Greta, att om du sveke mig, så vore det ute med mig för alltid. Greta, gå inte ifrån mig. Jag kan inte komma rätt utan dig." — Greta stryker honom nu, som så många gånger förr, öfver pannan. "Jag skall aldrig gå ifrån dig," säger hon, "trogen skall jag vara som himmelens fäste."

De måste skiljas. Greta vandrar hemåt. Hon går långsamt, och håller hufvudet ned- böjdt. Håkan står och ser efter henne. "Detta är den tyngsta dagen i mitt lif," tänker han, "detta är svårare än då mor bars till grafven."

Vid vägkröken vänder sig Greta om och vinkar med handen. Håkan sträcker ut ar- marna mot henne. Det ser ut, som ville han springa efter henne. Stilla, stilla, låt bli, hon har redan försvunnit, borta är hon.

*

Nog är det väl underligt, så snart något tungt och svårt kommer öfver en, har man så svårt att förstå, hur tiden skall kunna gå, man har så svårt att tänka framåt, nedböjd ända till jorden känner man sig. Allt blir grått och hopplöst, sorgen ligger så tung öfver männi- skohjärtan.

På Tomtebo är ju allt sig likt. Forsen dånar, arbetet går sin gång, välmågan möter en i var vrå. Men Greta tycker, att enslig- heten kommit till gården. Den stirrar henne till mötes öfverallt, den dånar i forsen. Hon kände en dof vrede uppstiga mot fadern. Hvar- för hade han skilt henne från Håkan? —

(Forts.)



Wettergren's
BARN-KONFEKTION

**BÄSTA SNITT
OMSORGSFULLASTE ARBETE
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET**

Patent. Hafregryn och Hafremjöl

Gyllenhammar
Känner ni frötthet, behöver ni krafter, åt hvarje frukost **GYLLENHAMMARS** pat. Hafregryn och Hafremjöl — fröttheten försvinner. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN.**
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 22—28 OKT. 1911.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med potatis; mjölk; kaffe eller te med giffjar. Middag: Stekta filéer af slätvar med remouladesås II; späckad kalfsadel med legymer; ananaspudding med biskvier.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; omelett med fiskstufning (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Brynt oxbringa med potatismos; soppa på blandad frukt.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; falsk sköldpadda (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk rotpuré med ostsmörgåsar; kokt torsk med äggstanning och potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling, färsk strömming i läda med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Irändskt fårstufning; nyponkräm med gräde.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med potatis och skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kåldolmar; soppa på rödvin med skorpar.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; gratin på sill; kaffe eller te. Middag: Stekt kalbfog med lingon, saltgurka och potatis; äppelris med vispad gräde.

RECEPT:
Stekta filéer af slätvar (f. 6 pers.). 3 slätvar på omkr. 5 hg. st., 1 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar. Till garnering: 1 1/2 dcl. kall mjölk, 3 msk. mjöl (30 gr.), 2 ägg, 2 tsk. matolja, salt, hvitpeppar, 1 kkp. finstötta skorpar.
Till stekning: 1/2 kg. flottyr, 1 citron, persilja, till garnering.
Beredning: Slätvarna urtagas, sköljas väl och torkas; fenorna klipplas bort. En djup skära skäres med en spetsig knif längs efter ryggbenet på båda sidor och filerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggas med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnet. Filerna ingudras med saltet och pepparen och lågga på hvarandra 1 tim., hvarefter de torkas väl med fiskhandduk, doppas i mjölken, vändas i mjölet, doppas därefter i de väl vispade äggen, blandade med matolja och smaksatta med litet salt och peppar, och vändas sist i stötta skorpar. De klappas med en knif så att paneringen fastnar och lågga 1 tim. att hårdna. De stekas därefter i flottytten, läggs upp på bruten servett eller tårtpapper, begjutas med litet smält smör, tillsatt med citronsaft, garneras med vackert skurna citronklyftor och stekt persilja samt serveras med remouladesås eller maitred'hotel-smör och små kokta potatisar.

Remouladesås II (för 6—9 personer). 2 äggulor, 1 tsk. salt (5 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 msk. dragonättika eller vinäger, 3 msk. fin matolja, 1/2 ättikgurka, 1 msk. kappris, 3 hårdkokta äggulor, 2 tsk. grön, fransk senap, 1 msk. biffsås, 1/2 tsk. ansjovisessens, 2 dcl. tjock gräde.
Beredning: Äggulorna röras med saltet och pepparen 15 min. Ättikan tillsättes, litet i sänder, under kraftig rörning, därefter tillsättes matoljan i en fin stråle, under jämn rörning. Ättikgurkan skäres i bitar, stötes i stenmortel tillsammans med kapprisen och passeras jämte äggulorna genom härsikt. Denna massa blandas i säsen tillika med senapen, biffsåsen, ansjovisessensen och den till hårdt skum slagna grädden. Säsen afsmakas noga. Serveras till hummer, stekt fisk, kallt kött och höns.

Ananaspudding (för 6 pers.). 1 burk ananas (på omkr. 750 gr.), 4 äggulor, 1 äggvita, 1 hg. socker, 1/2 dcl. sherry, 1 dcl. ananassaft, 5 blad gelatin, 3 dcl. tjock gräde.
Beredning: En fjärdedel af ananassen skäres i små tärningar, från hvilka all saft urklappas i en linneduk. Äggulorna, äggvitan, sockret, vinet och hälften af ananassaften vispas i en kastrull öfver elden, tills massan är tjock och pösig, då kastrullen aflifytes och vispningen fort-

sättes, tills krämen är kall. Gelatinet spolas med kallt vatten och upplöses i resten af ananassaftet, som upphettats. Grädden vispas till hårdt skum. Ananastärningarna blandas först i krämen, därefter gelatinet och sist nedöses grädden mycket försiktigt. Massan hålles i vattensköljd och sockerbeströdd form och får stå på is 3—4 tim. När puddingen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper. Garneras med resten af ananassen, skuren i tunna skivfor. En ananas räcker för 12 personer, ty skivforna, som puddingen garneras med, kunna delas.

Falsk sköldpadda (för 6 personer).
Hachis på kalv: 3 hg. kalfstek (rester), 1 1/2 msk. smör, 4 msk. mjöl, 5 dcl. buljong, 1 msk. hvitt vin, salt, hvitpeppar.
Omelett: 6 ägg, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker, 2 tsk. mjöl, 6 dcl. mjölk.
Till omelettpannan: 1 msk. smör (20 gr.).
Beredning: Kalfsteken skäres i fina tärningar. Smöret och mjölet fräses i 2 min., buljongen spådes på och säsen får koka 5 min. Köttet lägges i och värmes i säsen, men får ej koka; stufningen afsmakas med vinet och kryddorna. Till omeletten vispas äggen väl med saltet, sockret, mjölet och mjölken. Omelettpannan upphettas och smörjes väl med smöret. Af äggstanningen gräddas 2 omeletter, hvilka äro färdiga, när de hafva en ljusbrun färg. Den första omeletten stjälpes upp på ett rundt fat. Köttstufningen utbreddes därpå, den andra omeletten stjälpes upp på smordt lock och lägges därefter öfver stufningen. Sköldpaddan serveras med skiradt smör som frukosträtt.

Vegetarisk rotpuré. 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 kålrot, 1 selleri, 1 purjolök, 4 persiljestjälkar, 1 1/4 lit. vatten, 1 lit. mjölk, 3 msk. smör, (60 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, socker, kajenn.
Beredning: Rötterna ansas på vanligt sätt och skäras i bitar. Purjolöken rensas, sköljes, skäres i skivfor; allsammans sättes på att koka i vatten och mjölken tillika med 1 msk. af smöret. Då rötterna äro fullkomligt mjuka, passeras de. Smöret fräses med mjölet 2 min., purén spådes på och soppan får koka 5 min. Den afsmakas med salt, socker och, om så önskas, litet kajenn. En half msk. af det kalla smöret lägges i soppskålen och purén serveras med stekta brödtärningar eller ostkrutong.

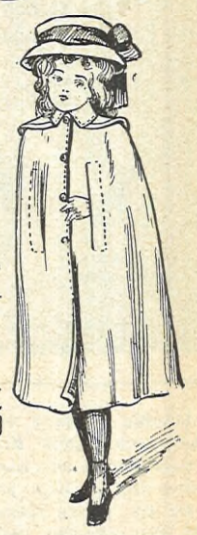
Irändskt fårstufning (för 6 personer). 1 1/2 kg. mager färbringa eller bog, 1 lit. rå potatis, 4 medelstora rödlökar, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 persiljestjälkar med rötter, 2 msk. hackad persilja.
Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, skäres i små, jämna bitar, hvilka benas ur. Potatisen skalas och skäres i skivfor. Löken skalas och hackas groft. I en järnkastrull, som rymmer omkr. 2 1/2 lit., lägges köttet på botnen och kring sidorna samt kryddas med salt och peppar. Öfvanpå köttet lägges potatisen och löken, så lägges allt hvarvís, med kryddor mellan hvarje hvarf. Persiljestjälkarna rensas, sköljas, inklappas i en duk och bindas tillsammans med lagerblad och timjan; denna knippa lägges midt i stufningen. Vattnet tillsättes, locket lägges på, och anrättningen får koka i ugnen omkr. 2 1/2 tim. Den afsmakas, lägges upp på varm karott, beströrs med persiljan och serveras mycket varm.

Äppelris (för 6 personer). Äppelkompott: 150 gr. socker, 4 dcl. vatten, 1 lit. goda, syltiga äpplen, saften af 1/2 citron eller 1 msk. ättika.
Ris: 1 1/2 dcl. karolinarisgryn, 1 1/2 lit. vatten.
Marängmassa: 2 stora äggvitor, 70 gr. florsocker.
Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas tunnt, skäras i 4—6 delar, allt efter storleken, kärnhusen borttagas. Äpplena läggas allt efter som de skäras sönder i 1 1/2 lit. vatten, tillsatt med citronsaften och ättikan. Endast så många äppelklyftor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptages i sänder, få rinna af på duk, läggas i sockerlagen och få koka nått och jämt mjuka, hvilket pröfvas med en vispkvist. De upplägges med hälslef på flatt fat och få kallna. Risgrynen sköljas väl i kallt vatten, få afrinna, påsätas i kokande vatten och få koka lifligt 15 min., vattnet afhålles och kastrullen fylles med kallt vatten, hvori risgrynen skakas, så att de skiljas från hvarandra. De upphålles i durkslag, få afrinna, uppstjälpas på duk, lagd på sikt, och få stå i måttligt varm ugn 15 min., hvarunder de ofta omröras med gaffel för att vattnet skall afundsta. När grynen tagits ur ugnen, blandas de med äppellagen. Riset lägges i krans på eldfast fat eller helst på ett fat af silfver. Kompotten

Regnkragar

af marinblått impregneradt tyg

ålder: 3	4	5	6	7	8	9
pris Kr. 9.—	9.50	9.75	10.25	10.75	11.25	12.—
ålder: 10	11	12	13	14	15	16
pris Kr. 12.75	13.50	14.25	15.—	15.75	16.50	17.25



A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

Nyponkräm (för 6 personer). 1/2 lit. nypon, 1 1/4 lit. vatten, 1—1 1/2 kkp. krossocker, 1 bit kamel, 3 msk. mandarinmjöl.
Till garnering: 2 dcl. tjock gräde.
Beredning: Nyponen sköljas väl, sätts på i kallt vatten och få sakta koka omkr. 2 1/2 tim. Under kokningen vispas nyponen då och då, för att lättare falla sönder. Nyponen passeras, kitteln sköljes ur och saften ihålles. Sockret tillsättes och då saften kokat upp, ihålles mandarinmjölet rördt i 1 kkp. kallt vatten. Krämen får sedan koka under rörning omkr. 5 min. Den upphålles i karott och garneras, när den är kall, med vispad gräde och serveras med mjölk.

Ägghvitorna vispas till hårdt skum, florsockret, som bör vara siktadt, nedröres försiktigt i ägghviteskummet. Marängmassan spritsas genom krusig garneringssträtt öfver äpplena. Anrättningen får därefter stå i svag ugnsvärme, tills marängen är half torr och har ljusgul färg. Serveras varm eller kall med vispad gräde.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 42.
CHARAD.

»Käre gosse — tant förmanar — när du en gång blifvit stor gör mitt första, ty jag anar att du.» Här kom gossens mor: »Pojk, hvad gör du! Pojke, hör mig! Är du aldeles besatt! Skall du rifva sönder för mig så min splitter nya hatt. Vänta du!..» Och nu mitt andra följde på förmaningen; icke bör man heller klandra henne för den handlingen.. Tiden gick, och snart han träder in i mannaålderns dar, sig åt lifvets nöjen gläder, njuter af dem här och hvar. — Taunts förmaning! Har han glömt den? Det vill nästan synas så, eller kanske har han gömt den för att sedan tänkas på. Nu få inga nöjen fela, »knussligt» han ej lefva kan, äter hvarje dag mitt hela och är en förmögen man.
Anna H—m.

OXYGENOL



TANDCRÈME

Med vätesuperoxid.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER



Rikhaltiga variationer Begär pris.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Föreljningsmagasin: Beridarebangatan 27, STOCKHOLM

Pannkakor,
Plättar och Kött-Bullar

bli porösa och läckra om vid tillagningen litet af Lagermans Bakpulver

Tomten

tillsättes. Se bruksanvisningen.

Fyrtornets RADHE

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning.

För finsmakare!

Aktiebolaget Östlind & Almquist

Piano- och Orgelfabriker, Arvika. Kungl. Hofleverantörer.

Flyglar, Pianon, Orglar.

Högsta Världsutställningspriser. Mångårig garanti. Begär prisurant.

Stockholm. Göteborg.
23 Drottninggatan. 15 Kungsgatan, Malmö.
10 Baltzargatan 10.
Filialförest. i Sthlm: Dir. Carl Bohlin.

KOBBS THÉ



Begär alltid **Kobbs Thé**

och tillse noga att det paket Ni erhåller är försedt med ofvanstående skyddsmärke ty detta är full garanti för att Ni får det bästa thé.

M. S. Kobbs Söner, Göteborg. Théimport. Etablerad 1809.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVERIGE



Äkta Göteborgs-Knäckebröd.

Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.

Tel.: 11 & 929.

BÄST ÄR



EKSTROMS JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK.

Prenumerera på Idun

Lejon Dantur
PRIMA KVALITÉTÉ



BÄSTA UTFÖRANDE

Hvarje par förselt med oavsämlade varumärke.

Finnes i alla välsorterade Sybehörs-, Manufaktur- och Kortvaruaffärer.

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 5 november 1911. Å kvertet bör angivas pristäfling n:r 42. De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:a pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 38.

ARABERNAS AFTONMÅLTID.

De hade tillsammans åtta bröd. Hvar och en förtärde däraf en tredjedel, d. v. s. åtta tredjedels bröd. Den främmande betalade sina åtta tredjedels bröd med åtta guldmunt. Den yngre araben hade af sina tre bröd själf förtärt åtta tredjedelar och blott lämnat en tredjedel till den främmande; de öfriga sju tredjedelarna hade den äldre lämnat.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fru Agda Ohlson, Borås. Andra priset: Fr. Hilda Nehlson, Stockholm.

PHONOLA PIANINON
(Själfspelande bästa apparat) af eget förstklassigt fabrikat

HOS FLYGLAR & PIANINON
i olika mönster o. stilar

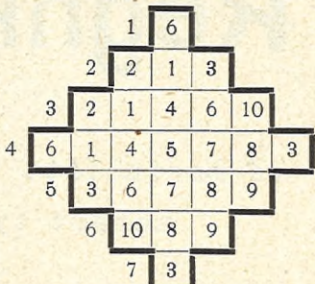
Billbergs Piano-fabrik
Göteborg K. Hofl.

Begär priskurant! — Respektabla ombud antagas.

AXA Hafregryn Hafremjöl

Åt AXA Hafregrot till frukost. Det har Ni nytta af hela dagen.

TIDSFÖRDRIF. DIAMANTGÅTA.



Om siffrorna utbytas mot bokstäver, erhåller man här betecknade ord: 1) vokal, 2) adjektiv, 3) alltid grön, 4) blomma, 5) en uppuktande, 6) adverb, 7) konsonant. De ord som infalla i de hvarandra motsvarande väg- och lodräta raderna skola vara lika. Hux Flux.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 41. BORTPLOCKNINGSGATAN: Sultan, salut, luta, lut, ut!
IFYLLNINGSSUPPGIFTEN: Den råd lyder är vis: 1) Dover, 2) tegel, 3) kanel, 4) björn, 5) Borgå, 6) Linde, 7) Nilen, 8) Sylvi, 9) Dagny, 10) Bengt, 11) Maria, 12) skräp, 13) Säter, 14) kurva, 15) Brita, 16) Ester.
TREKANTEN: Sofvagn, odlare, flirt, vara, art, ge, n.
KONSONANTUTBYTNINGSUPPGIFTEN: Pall, palm, palt.
ARITMOGRYFEN: Runeberg — Ungdomen. Rutersju, utsliten, njutning, eldbrand, buffelko, Eskelhem, repstege, Galizien.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign. G. L. för svar 242, hvaran innehafvaren af denna signatur behåga ge annula sig å vår byrå för beloppets utbekommande.
N:r 227. Småbarnshemmet, Brännkyrkagatan, Stockholm, Söder.
N:r 228. Agg rekvireras bäst i parti från adress endast »Hönsgårdens», Hemsåla, Elly.
— Från Kuller ägg- och vildthandel, Stora Södergatan, Lund.
N:r 229. Skölj häret ett par, tre gånger i månaden i kamomillte och det bibehåller sin ljusa färg. A. B.-m.
N:r 230. För röd hud är en dekolt på

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Vasens (f. d. Nordstjernans) järnpreparat "Ferrol", organiskt lättsmält preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

Kamera.

Hvar finnes det någon godhjärtad person som vill gifva en bröstklän fotograf en begagnad el. kasserad kamera. Har varit sjuk och till arbete oförmögen sedan 1 sept. 1909. Tänker medelst fotografiering förtjäna en slant till mitt lifsuppehälle. Tacksam för svar till Leonard Öst, Afd. 7, Söderby Sjukhus, Uttran.

Under epidemier

måste man omsorgsfullare än vanligt beflita sig om munnens vård, ty genom munhålan upptagas oftast de bakterier, som orsaka smittosamma sjukdomar. Preparat för tändernas och munnens skötsel måste därför vara starkt bakteriedödande, men ändock ej ens i minsta mån reta munslimhinnan, ty en uppluckrad slimhinna bildar en utmärkt växtplats åt och ingångsport för bakterier. Då smittosamma sjukdomar rasa

är bästa skyddsmedlet

en noggrann skötsel af tänder och mun, och härtill är STOMATOL oöfverträffadt. De förnämsta vetenskapliga auktoriteter i in- och utlandet hafva undersökt STOMATOL och funnit, att det är fullkomligt oskadligt för tänder och slimhinnor, och att det ej, i motsats till så många andra munvatten, nedsätter de för matsmältningen så viktiga afsöndringarna från slimhinnans körtlar. Samma vetenskapsmän hafva äfven konstaterat att STOMATOL t. o. m. i så stark utspädning som 1 % (en procent) dödar nervfeber-, difteri- och kolerabakterier m. fl. på 1/4-1/2 minut.

Vill Ni därför i möjligaste måtto skydda Eder och Edra närmaste mot smitta, bör Ni dagligen, och helst efter hvarje måltid, grundligt rengöra tänder och mun med

STOMATOL.

salvia bra. Köp på apoteket för 25 öre till en half liter vatten, smörj på om kvällen, skölj bort det med ljumt vatten om morgonen. Gå icke ut i för skarp kyla strax efter tvättningen. Elly.

— Ni får för det första akta er för att gå ut i kall väderlek och så akta er för alla hastiga temperaturombyten. Stryk någon god kräm på kinderna. Och stryk på händerna hvarje kväll en blandning af lika delar glycerin, sprit och rosenvatten. Ebon.

— Köp ett selleri och koka det i vatten till vattnet blifvit alldeles brunt. Tvätta er då med detta vatten, så varmt ni kan tåla det. Håll på med detta ett par veckor hvarje kväll så försvinner det onda. Ego.

N:r 231. En förträfflig läkarbok är »Hemlakaren», som fås i hvarje bokhandel.

N:r 232. Mörkblå blus och byxor med vida, korta, veckade kjolar. Angående läroböcker, vänd er direkt till Centralinstitutet. X.

N:r 233. För att på enkelt sätt bereda surmjölk, bör ni skaffa eder äkta Bulgarisk svamp, som kan erhållas om ni telefonerar till Söder 1568. Fru Lindblad.

N:r 234. Vid middag för endast herrar, bjudes alltid värdinnan först. Åro gästerna så många att två användas vid serveringen börjas på värdinnan samt den förnämsta gästen samtidigt. A. B.-m.

N:r 235. För borttagande af rynkor är massageapparaten Veni-Vici den allra bästa. Ego.

— Gör en brun deg af en äggula och pulvriserad alun, beströk därmed de delar af ansiktet där rynkorna framträda mest, lägg denna deg på om aftonen, då ni går till hvila. Bör upprepas några gånger i veckan. Använd icke massage. Tvätta eder alltid i kylslaget vatten. Erfaren.

Laurenti Komet-cacao
ytterst delikat

Linnenvätten

mår väl utaf sol- och lufttorkning efter fullständig hygienisk tvättbehandling.

Vi hafva inrättat oss härför och inbjuda alla som har intresse af att bese modern tvättbehandling till personligt besök.

Vördsamt Stora Essingens Ängtvätt. Telefoner: Riks o. Allm.: Stora Essingen 12.

— Det är jämförelsevis lättare att hindra tidiga rynkor. Grimasera aldrig. Gå inte i skarp sol. Behåll alltid ett godt, mildt och vänligt ansiktsuttryck. Har ni rynkor, så massera dem med lanolin — som fås å apotek — hvarje kväll. Ebon.

N:r 236. Finnes ömsesidig kärlek bör ej den lilla inkomsten hindra giftermål nu. Ty hvad allt kan ej inträffa under några år! Många långt svårare hinder kunna då dyka upp. Är ni nog lycklig att ha plats som lärarinna i samma stad där eder fästman har sitt arbete, behåll den då. Skaffa er ett litet enkelt bo; ingen skuldsättning, köp så småningom. Ett hem som bygges på kärlek och genom gemensamt arbete har alla förutsättningar för lycka. Sök nu att lära er allt som hör till ett hems skötsel, ty en duglig husmoder har en sparsam hand. Med god vilja går det att sköta en plats samt ha öfverinseende öfver hemmet. Jag talar af erfarenhet. Lycka till en god man och arbetskamrat. Erfaren.

— Ett tusen åttahundra kronor är allt för litet i dessa dyra tider att gifva sig på, om ej hustrun kan hjälpa till med något säkert och visst. Vänta eljes tills ni får de 3,000 kronorna. Ebon.

N:r 237. Tag ett varmt fotbad hvarje afton (37 gr.) innan ni lägger er och ni kommer att sova bättre. A. B.-m.

N:r 237. En gammal prelat, som led af sömnlöshet och svaghet, gick till en berömd läkare för att få bot och — blef satt i väfstol och fick dunka, tills sömnen kom tillbaka igen! Inte vill jag råda A. L. till detsamma, (Forts.)

BÄTTRE SIDEN ÄN SCHWEIZER-SIDEN FINNES ICKE!

Begär prof på våra nyheter i svart, vitt eller kulört: Duchesse, Voile, Satin souple, Taffetas, Crêpe de chine, Eolienne, Côtelé, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, sammet och plysch till klädningar och blusar, äfvensom broderade klädningar och blusar i batist, ylle, lärf och siden. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

Hvarför slösar Ni bort Edra pengar

och köper dyrt bönkaffe? Emedan Ni ej vet, att det hälsosamma "Kathreiner" smakar lika godt och dessutom är mycket billigare. Öfvertyga Eder genom ett försök.

"Det är fråga om Eder hälsa."

Allt sedan 45 år tillbaka har

LIEBIG'S

Köttextrakt

utgjort ett oersättligt medel till förbättring af soppor, såser, kött-, fisk- och grönsaksrätter. En burk "Liebig" saknas aldrig i ett välkött och sparsamt hem.



En husmoder skriver: "Gud välsigne Eder för att Ni har infört detta härliga, billiga och dryga Kohinoor's té på svenska marknaden..."

Ett försök skall visa Eder att balnjutarna hjälpa mot gissnande träbäljor. Pr ask 4 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

Från första hand. Lägsta platsnotering. Färsksaltsjöfisk. Hafskräftor, Råkor, Krabbor och Hummer. Aråde order effektueras omgå. Begär prisuppgift. A. Zeinwoldt, Göteborg 7.

Äkta Haarl. Blomsterlök i stort sortiment, för såväl drifning i kruka som för kalljord. för 1 kr. + porto 30 öre, 25 st.

(5 Hyacinter, 6 Tulpaner, 2 Tazetter, 2 Narcisser, 10 Crocus) för 2 kr. + porto 50 öre, 50 st.

(10 Hyacinter, 12 Tulpaner, 4 Tazetter, 4 Narcisser, 20 Crocus) Begär prisuppgift. — Gratis o. fr.

A.-B. L. DÄHNELDTS FRÖHANDL. HELSINGBORG.

Handväfda Linneväfnader från Gestrickslands Linneväfveri är hållbarast och i bruket billigast. Moderna mönster. Låga priser. Begär katalog.

Gestrickslands Linneväfveri, Gefle 2. Emilios Baby-Food är bästa kraftnäring för barn i alla åldrar.

Säljes i Apoteken samt hos Drogh och Specerihandlande. Broschyr erhålles gratis och franko från Baby-Food fabriken Emilios, Malmö.

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODUR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Tillverkning af DAMUNDERKLÄDER. Rikt profsortiment till landsorten.

BRODERI-AFFÄREN. 3 KOMMENDÖRSG. 3, har flyttat till nr 9 samma gata.

Skönhetsvården å 1.50 af vic. de Réville. Bästa anvisning att få ett friskt o. ungdomligt utseende.

Hökerbergs förlag, Stockholm I. Nervösa personer använda (Trainers) Lecitin-tabletter, Mühlrads

som innehålla det för nerverna så viktiga och styrkande lecitinet. Detta är en livsviktig beståndsdel i hjärn- och nervsubstansen.

Lecitin är »nerv-föda». (Trainers) Mühlrads Lecitin-tabletter fås endast å apoteken.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER EN frisk, pålitlig, barnkär flicka med lugnt temperament sökes att sköta två barn om 5 resp. 3 år samt att biträda vid förekommande innessysslor.

PLATS i familj önskas af rask och duktig flicka, van vid husl. sysslor och som nyligen genomg. hushållskurs. Någon lön önskas. Svar till »B. 18 år», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

ANKA, 30 år söker plats såsom hjälp och sällskap eller såsom hushållsföreståndarinna i liten familj, gärna äldre, till 1 december eller på nyåret. Svar emotes tacksamt under adr. »S. T.», Alingsås p. r.

EN ung flicka önskar plats i bättre hem; är kunnig i finare sömnad. Svar till »22 år», Linnégatan, Sthlm, p. r.

UNG musikalsk flicka af god familj, som genomgått en sjukvårdskurs, önskar plats som vårdarinna och sällskap hos äldre herre eller dam. Kan äfven eventuellt deltaga i renskrifning. Svar till »Norrländska», Iduns exp. f. v. b.

HUSHALLSVAN, anspråklös, bättre flicka, kunnig i enkl. och finare matl. samt sömnad, önskar plats (helst i troende) familj som hushållsfröken eller att förestå ett hem. Fina betyg från föreg. ärens platser. Svar till »1911.A.», Ramdala p. r.

UNG gladlynt flicka, kunnig i enkel sjukvård, önskar plats hos äldre herre eller dam. Van och äfven villig deltaga i husliga sysslor. Rek. finnes. Svar tacksamt »Rosas», Iduns exp.

UNG flicka af tjänstemannafam. önskar plats som sällskap och hjälp i bättre familj eller hos ensam dam. Svar till »Ung flicka», Knutby p. r.

BILDAD, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, husliga bestyr, söker plats i godt hem där jungfru finnes. Goda rek. Svar till »Enkel-duglig», Sv. Telegramb., Sthlm, f. v. b.

VÄRDINNEPLATS i aktadt ungarhjem önskas af ung, bildad, musikalsk och huslig dam. Svar till »Intresse-rad», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

PLATS som husmoders hjälp önskas af bättre allvarlig flicka, kunnig i såväl enklare som finare matlagning m. m. Svar till »Verklig hjälp», Iduns exp. f. v. b.

UNG bildad tysk dam önskar plats i bättre familj att undervisa i språket och vara behjälplig i hushållet. Muntl. rekom. och svar till Bergman, Grefgat. 9, Sthlm. Allm. Tel. Ö. 883.

UNG kvinnl. gymnastikdirektör önskar plats som assistent eller i familj. Svar till »1911», Iduns exp.

HUSHALLERSKA, väl kunnig i matlagning, pålitlig och ordentlig, som kan sköta ett ungarhushåll med hjälp af jungfru och är försedd med goda betyg erhåller genast fördelaktig anställning i st. f. en insjuknad. Närmare meddelar Klädesfabrik, Svängsta.

BÄTTRE flicka, skicklig i matlagning, kan få plats i London som ensamjungfru den 1 nov. Svar till »Fri resa», Iduns exp.

PLATS i landtgendom i Skåne finnes ledig den 1sta nov. för bättre, anspråklös flicka, ej under 25 år, fullt kunnig i enkel matlagning och villig att utföra alla köksgöröml., 3 personers hushåll. Städerna finnes. Svar angående löneanspråk till »E-p», Iduns exp.

HUSFÖRESTÄNDARINNA, duglig och fullt kompetent sökes till landt gård i södra delen af landet till 1 november. Husmoder saknas, köksjungfru finnes, hushållet cirka 12 pers. Lön per månad ca kr. 30. Svar »X. X.», Iduns exp.

BÄTTRE flicka, kunnig i matlagning, bakning och sömnad erhåller plats genast. Jungfru finnes. Musikalsk har företräde. Svar med upplysningar och foto. till »G. H.», Box 6, Engelholm.

HUSHALLERSKA med ordningssinne o. vana att handla tjänare erhåller god plats på egendom i Södermanland. Goda rek. fordras. Meddelande å Arbetsförmedlingen, Regeringsgatan 113, Sthlm. kl. 9-4.

Vid gruffält erhåller eelementarskolebildad skriferiska, som äfven har öfning i kartritning plats. Ansökningar adr. till Gruffövaltingen, Ströberg.

Plats i Göteborg (30 min. spårvägsresa utanför staden) erhåller pålitlig van barnfröken, att medhjälpa till uppfostran och efterseende af 6 barn i ålder intill 8 år. Endast person med goda betyg på samma göromål torde söka platsen. Helst hemma i pianospelning. Svar märkt »Fruns sällskap och hjälp», Box 42, Göteborg.

Hushållerskeplatsen vid Hönköpings länslasarett är ledig för tillträde genast. Årlig lön 500 kr., kost, rum, tvätt och fria utskylder. Ansökningar med betyg (helst från liknande anställning) foto, och åldersuppgift insändas före den 30 dennes till sysslombanden, som lämnar närmare upplysningar.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spislar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämnt. Begär pris-kurant, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE HEMSLOJD! För vinnande af praktik uti Hemslojdsaffär önskas plats i dylik af van slöjdlärarinna. Svar till »1912», Iduns exp. f. v. b.

I privat sjukvård önskar en stadgad, enkel flicka plats hos äldre herre eller dam, är äfven villig att deltaga i förekommande sysslor. Betyg finnes. Tacksamt för svar till »Sköterska», Klippan p. r.

PLATS i familj önskas af rask och duktig flicka, van vid husl. sysslor och som nyligen genomg. hushållskurs. Någon lön önskas. Svar till »B. 18 år», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

ANKA, 30 år söker plats såsom hjälp och sällskap eller såsom hushållsföreståndarinna i liten familj, gärna äldre, till 1 december eller på nyåret. Svar emotes tacksamt under adr. »S. T.», Alingsås p. r.

EN ung flicka önskar plats i bättre hem; är kunnig i finare sömnad. Svar till »22 år», Linnégatan, Sthlm, p. r.

UNG musikalsk flicka af god familj, som genomgått en sjukvårdskurs, önskar plats som vårdarinna och sällskap hos äldre herre eller dam. Kan äfven eventuellt deltaga i renskrifning. Svar till »Norrländska», Iduns exp. f. v. b.

HUSHALLSVAN, anspråklös, bättre flicka, kunnig i enkl. och finare matl. samt sömnad, önskar plats (helst i troende) familj som hushållsfröken eller att förestå ett hem. Fina betyg från föreg. ärens platser. Svar till »1911.A.», Ramdala p. r.

UNG gladlynt flicka, kunnig i enkel sjukvård, önskar plats hos äldre herre eller dam. Van och äfven villig deltaga i husliga sysslor. Rek. finnes. Svar tacksamt »Rosas», Iduns exp.

UNG flicka af tjänstemannafam. önskar plats som sällskap och hjälp i bättre familj eller hos ensam dam. Svar till »Ung flicka», Knutby p. r.

BILDAD, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, husliga bestyr, söker plats i godt hem där jungfru finnes. Goda rek. Svar till »Enkel-duglig», Sv. Telegramb., Sthlm, f. v. b.

VÄRDINNEPLATS i aktadt ungarhjem önskas af ung, bildad, musikalsk och huslig dam. Svar till »Intresse-rad», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

PLATS som husmoders hjälp önskas af bättre allvarlig flicka, kunnig i såväl enklare som finare matlagning m. m. Svar till »Verklig hjälp», Iduns exp. f. v. b.

UNG bildad tysk dam önskar plats i bättre familj att undervisa i språket och vara behjälplig i hushållet. Muntl. rekom. och svar till Bergman, Grefgat. 9, Sthlm. Allm. Tel. Ö. 883.

UNG kvinnl. gymnastikdirektör önskar plats som assistent eller i familj. Svar till »1911», Iduns exp.

BÄTTRE flicka önskar plats i familj (helst i södra Sverige) där skrifgöröml förekomma. Sökande har haft tillfälligt plats på grosshandelskontor samt dessutom sysslat med renskrifning. Är för öfrigt kunnig i kläd- och linnesömnad samt handarbeten. Svar till »Oktober», Bärskär, Enköping.

FRISK, stark, kvinnlig ex. sjuk, äfven kunnig i sjukvård önskar plats på landet eller småstad i treflig familj; kan äfven hjälpa till i hemmet. Svar till »Sjukgymnast», Iduns exp.

PLATS som hjälp och sällskap sökes af en hurtig och arbetsam flicka. Är kunnig i matlagning, bakning och sömnad. Vill anses som familjemedlem. Lön önskas. Svar mottages med största tacksamhet under adr. »21 år», Viksund, Stockholm.

23-ÅRS FLICKA, arbetsam, ordentlig, hemmastadd i enklare och finare matlagning samt förtrogen med alla husliga göromål söker plats genast i bättre familj. Vill betraktas som familjemedlem, men fordrar ej lön. Svar utbedes snarast till »E. L.», Iduns exp.

SKICKLIG, undervisningsvan lärarinna, nyss hemkommen från 1 års språkstudier i Tyskland, söker snarast plats. Har genomgått husmoderskola. Utmärkt betyg. Svar till »Beschäftigung», Iduns exp. f. v. b.

19-ÅRIG FLICKA önskar plats som husmoders hjälp. Kunnig i husliga sysslor och sömnad. Svar till »Husliga», Skara p. r.

24-ÅRIG NORRLÄNSKA, sjukgymnast, glad och hurtig, önskar plats i familj eller hos äldre dam. Äfven villig hjälpa till i hushållet. Svar till »Norrländska 1911», Iduns exp.

2 BÄTTRE landtflickor, som genomgått kurs i matlagning och linnesöm, önska plats i finare familj. Svar till »21 och 22 år», Iduns exp. f. v. b.

TYVANNE lärarinnor önska under vinterferierna (1 dec.-1 mars) plats i familj att undervisa barn inom småskolans område samt deltaga i husliga sysslor. Svar önskas till »Lärarinnor», Sundsby.

FÖRÄLDRALÖS, 30-årig landtbrukare-dotter önskar plats i god och aktad familj som hjälp och sällskap. Genomgått slöjd- och hushållsskola. Villig betala. »Föräldralös», Töreboda p. r.

Educated English Lady wishes a post "au pair" in a distinguished family in Stockholm. Gives private lessons. Apply to Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

26-ÅRIG flicka, uppfostrad i godt hem i stad och utexaminerad från Fackskolan i Uppsala både såsom husmoder och skolkökslärarinna, högre kursen, önskar plats såsom ausföreståndarinna i godt hem, helst hos stadgad ungarl eller änkan. Fullständiga ref. kunna erhållas. Svar under adr. »26», Iduns exp. f. v. b.

UNG flicka, som genomgått 8-kl. läroverk önskar komma i trefligt hem i stad eller på landet att mot fritt vire deltaga i husliga göromål. Svar till »Familjemedlem 18 år», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG, elementarbild. flicka önskar komma i god fam. för att deltaga i husliga arbeten, särskildt matlagning. Är något musikalsk och kunnig i handarbeten. Fritt vire önskas. Svar till »A. E. 18 år», Eslöv p. r.

FÖRLOFVAD 22-årig flicka önskar komma i bättre familj i Stockholm ungefär 3 månader från den 15 nästa nov. Villig deltaga i förefallande hushållsgöromål och eventuellt betala för sig, mot att få vara medlem i familjen och såsom sådan få deltaga något i umgänges- o. sällskapslivet. Svar bedes inom 8 dagar till »I. A.», Askeröd p. r.

ANGENAM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, hög luft, björk- och barrskogar, bil- och cykelvägar. Piano. Riks i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet, Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreståndarinnas ledning mottagas hushållslever såväl i enklare som finare matlagning, som och ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

LEONARDSBERGS pensionat, Fiskeby, erbjuder god inack. till moderat pris. Svar Rikstel.: Norrköping—Leonardsberg, två ringningar.

The Abbey High School, Grimsby, England. Föreståndarinnan emottager till inack. unga damer hvilka önska lära engelska språket etc. Moderata betingelser. Hälsoamt grannskap. Ref. önskas och lämnas. The Abbey High School, Abbey Park Road, Grimsby, England.

Schweiz! Waldheim, Bern. Pension för unga flickor (16-20 år). Vaockert belägen i en härlig park. Franska och tyska talspråk o. undervisning äfven i engelska, musik, målning m. m. Vinter- o. sommarsport. Resor företagas till Italien o. sommaren tillbringas i Alperna. Ref. och prospekt erhållas genom majorskan Schenström. Uppsala o. fröken A. Bergqvist, Linnégat. 11, Göteborg.

Stjernfors Pensionat och Hvilohe. Utm. rekreationsort alla årstider. Väl ombonade rum. Storslagen bergslagsnatur. Ref. Stockh. Rikst. 63 12-118 48. Allm. 169 13. Adr.: Kopparberg. Riks 36.

INACKORDERING kan äldre dam, ej under 50 år, erhålla i tjänstemannafamilj i Värmlandsstad. Egen gård med trädgård. Svar till »E. B. A.», Iduns exp.

Bättre flicka önskar lära hushåll i treflig familj i mellersta eller norra Sverige. Svar med prisuppgift under adr. »1911», Krapperrup, Skåne.

Nervsjuka. I privat sjukhem i Småland emottagas nervösa personer. Sköterska, ljusa, varma rum med engelska sångar och elektrisk belysning. Läkare på platsen. Telefon. Svar till »Småland 1911», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Sjukvård i hemmet. För husmodrar och unga flickor i hemmen, hvilka önska förvärva någon kännedom om sjukvård, anordnar undertecknad en af sina sedvanliga kurser med början den 30 oktober. Vidare upplysningar Tunnelgatan 25, Stockholm. Riks 68 98. Allm. 82 11. Sally Peterson, Sjuksköterska.

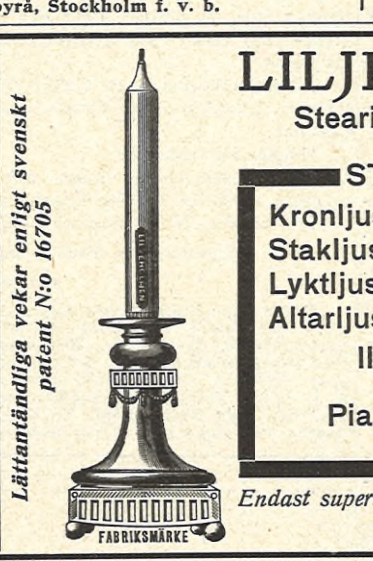
Finnes någon svensk familj bosatt i utlandet, som emot fritt vire vill mottaga ung, bildad, musikalsk dam i sitt hem? Önskar jämte egna språkstudier, vara husmodern till sällskap samt hjälp vid inom hemmet förekommande göromål. Bästa ref. önskas och gifvas. Svar till »Familjemedlem 23 år» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

LILJEHOLMEMS Stearinfabriks-Aktiebolag Kungl. Hofleverantör STOCKHOLM Sö.

Kronljus Stakljus Lyktljus Altarljus Kanalljus Grenljus Julgransljus Cykelljus

Illuminationsljus Pianoljus "Splendor" i engelsk typ.

Endast superior och prima ljus äro stämplade "LILJEHOLMEN"



FLORODOL-TVÅLEN



En roman om Beethoven. 2:a upplagan.

QUASI UNA FANTASIA

JOHAN NORDLING.

PRIS 4 KRONOR.

C. E. Fritzes Bokförlags A.-B.

Det bästa läkemedlet är



NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Inf. gen. Stockholms Läkarförening.

Doktor Kallenberg
— sommaren: Visby —
återtager praktiken i Stockholm d. 17 okt. Karlavägen 43, kl. 12-1.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 18 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.



Oatine användes mot den skarpa höstluften. Denna kraftiga, söhvitva naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden, hyn blir vacker och klar. Äkta endast i hvit burk med grönt lock. The Oatine Co., London, Oatine-Hafre Crème, Oatine-Hafre-Tvål, Oatine-Hafre-Puder, Oatine-Hafre-Balsam
säljes öfverallt samt hos A. W. Norring, Biblioteksgatan 11 o. Drottning-gatan 63, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.
Dambindor 95 öre pr duss., med lifband 1.25. Stäckade d.o. Sprutor, Sköjlkannor, Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsörder exp. omgående. Rekv. från 5 kr. fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm.

Mélanogéne,
Oquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i
Franska Parfymmagasinet,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Champoing.
(Majorskan Edmann, Varberg)
Betriar från mjäll, ger styrka och glans samt är det yppersta för hårets skötsel.
Förnämsta parfymaffärer.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. tusental. Obs. i Vi signera ej postpaket med "Hår", Herr o. Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58, Stockholm.

Kan flinthsallighet förekommas? Frågan besvaras jakande med
EAU DE QUININE
från **Ed. Pinard,** 18 Place Vendôme, Paris.




Bästa järnmedel, utmärkt styrmedel. Föreskrives af många läkare.

Ferrin

Apoteket Lejonet, Malmö.
Finnes äfven i form af
Tabletter.
Fås på apoteken.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol Cokes Briketter

Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

Lektioner i Linnesömnad,
(äfven Blusar, Barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin.
Stockholm: Sibyllegatan 38, 4 tr. (hörnet af Karlavägen). Riks 35 30. Allm. 210 04.
Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 44 90, event. 40 88.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen kl. 11-3. Upplys. i skolans lokal, Grefsgatan, 57. Allm. tel. 224 53. Aftonkurs två gånger i veckan. Prospekt på begäran.
Selma Wahlgren.

Båstads Helpension för flickor

öppnas den 20 januari 1912 och mottager elever på alla skolstadier från 1:sta—8:de klass. Vid undervisningen komma Brummerska skolans kurser att följäs.

Äfven mottagas unga flickor till undervisning dels i främmande språk, historia, litteratur, och konsthistoria, dels i huslig ekonomi, teoretisk och praktisk.

Högsta elevantal 20.
Genom sitt milda skogs- och hafsklimat är Båstad en för barn och ungdom särskildt lämplig uppehållsort.

För erhållande af närmare upplysningar hänvände man sig till Helpensionens föreståndarinna **Bertha Jönsson,**
adress: **Båstad.**

Referenser: Borgmästare **Johan Cornelius,** Falun. Fröken **Emilia Fogelklou,** Fil. o. teol. kand., Djursholm. Fröken **Marie Louise Gagner,** Seminarieadjunkt, Vallingatan 5, Stockholm. Fru **Jenny Hollender,** Villa Stenbacken, Filipstad. Fru **Blisabeth Kallstenius,** Kiliansgatan 1, Lud. Friherrinnan **Margaret Kennedy,** Råbelöf, Kristianstad. Fröken **Gerda Martin,** Först. f. Elementari. f. fl. i Falun, Falun. Fru **Sophie von Platen,** Drottningtorget 1, Malmö. Friherrinnan **Ida Printzsköld,** S. Blasieholmsh. 12, Stockholm. Friherrinnan **Amelie von Schwerin,** Villa Sorella, Helsingborg. Prosten **A. Yllner,** Åstorp.

FÖR HÖSTSÄSONGEN 1911!

Nu utkommen!

Iduns Modellkatalog N:r 4

med ett rikhaltigt urval af säsongens bästa modenyheter.

Till salu i alla boklädor, hos alla tidningsförsäljare och portofritt från Iduns expedition, Mästersamuelsg. 43, Stockholm.

Pris 60 öre.

MYRSTEDT & STERNS AKTIEBOLAG
STOCKHOLM. • Kgl. Hofleverantör. • KUNGSGAT. 5.
Allm. Tel. 45 67. Rikstelefon 5 63.

Sveriges största Specialaffär i

Mattor, Möbeltyger, Gardiner, Möbler

m. m.

Största lager orientaliska mattor.
Allt till mycket låga, bestämda priser.

Svenska Slöjdföreningen
utlottar årligen i fyra dragningar mönstergilla al ter af konstindustri, konsthandverk och konstslöjd i värde varierende från kronor 6,000, 5,000, 4,000 etc., etc. intill 25 kronor per vinst. Lott för helt år 15 kronor eller med om-sättning, till 2 kr., 3 kr., 4 kr. och 6 kr. per respektive klass. Återstående dragningar den 14 september och 14 december. Utställning och lottförsäljning 16 Birgerjarlsgr.

Begär upplysningar
om Kefir-mjölks af Apot. V. Karlin, Stockholm C. a.

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. 62 Brunkeb. Undervisning i Färg, Oljemålning, Gyllen-läder, Läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för målning. Porslin brännes.
Emma Nordberg. Augusta Peterson.

Dans, Plastik och Calisthenics.
Privatlektioner o. kurser för enskilda o. sällskap. Kurgsholmsgat. 6. A. T. K. 26 66 Rikst. K. 285.
Elsa Björkman, elev af fröken Else O. Reiersen, Köpenhamn och Fru Emilia Valborg, Balettmästarinna vid K. Teatern, Köpenhamn.

Nyheter uti VADMAL
140 cm. breda, å kr. 2: 40, 3: 25, 5: 50 pr mtr.
Norrköpings Ullspinneri, 9 Hötorget, Stockholm.



"Sedan mitt herrskap började att låta barnen dagligen få såsom morgondröck"

THULE-Cacao
är det aldeles märkvärdigt svad de blifvit snälla, friska och präktiga!"

RIKS 98 39.
98 38.
98 37.

KOMMANDITBOLAGET
KASSMAN, TRÄGÅRDH & Co, ALLM. 52 21.
BANKFIRMA, DROTTNINGGAT. 4.

Ombesörjer alla slags banktransaktioner såväl i in- som utlandet, samt beviljar lån mot realsäkerhet.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber å 30 öre hos Herrar **Speceri-, Färg- och Parfymhandlan-** de m. fl. samt å **Apoteken.**



Fabriken Spindeln
får härmed för ärade kunder meddela, att vi denna dag öfve lämnat försäljningen af våra varor, **Gulpre, Tyll- och Hvitbroderier, Afpassade Blusar och Klädnigar** i linne, musslin och tyll m. m. till firman **Svenska Konstväfnadsaffären,** adr. **Björnlunda,** hvilken kommer att fortsätta den af oss bedrifna försäljningen till privatpersoner på samma villkor och till samma priser som förut.
Uddebo den 15 oktober 1911.
Fabriken Spindeln.
Annonsera i Idun.

Sparkasseränta
4 1/2 %
Köpmannabanken
Arsenalsgatan 9.

Med detta nummer följa gratisbilagorna: **Iduns Hjälpredda och Iduns Ungdomstidning för okt.**